Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-һээ гарана | № 6 (13801) | 1975 оной январиин 8, среда | Сэн 2 мүнгэн.

…ПАРТИМНАЙ …УРЯАЛНА

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет …тида, совет арадта уряагай дулэтэ үгэнүүдээр хандаба. …Хандалгыень бухы совет арад, тэрэ тоодо Буряадай рес…ликын ажалшад халуун зүрхэнһөө хүлеэн абажа, һайшаан …нэ. Хандалгын хэблэлдэ тунхаглагдахатай сасуу про…шленна предприятинуудаар, колхоз болон совхозуудаар …н хүнэй хабаадалгатай митингнүүд, суглаанууд, хөөрэл…нүүд боложо эхилээ. Республикын ажалшад тэдэ суглаа…д дээрээ үйлэдбэриин ашаг урые дээшэлүүлхэ нөөсэ арга …мжонуудаа элирүүлнэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга…дые, угтамжын түсэбүүдые батална абана, 1975 оной …юһэдэхи табан жэлэй түсэбые бухыдэнь амжалтатайгаар …ргэхын түлөө тэмсэжэ байһанаа мэдүүлнэ.

…Шэнэ, 1975 он— юһэдэхи табан жэлэй түсэбые, КПСС-эй …V съездын хараалһан зорилгонуудые бухыдэнь дүүргэхэ …н мүн. Тиимэһээ ажал ехэтэй, харюусалга ёхэтэй жэл …шэ.

…КПСС-эй Центральна Комитет хүдэлмэришэн ангида, хүдөө… ажалшадта иигэжэ хандана:

«…ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ, ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙ ДААБА…НУУДЫЕ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ, ҮЙ…ДБЭРИИН АШАГ ҮРЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ ЭДЭБ…ТЭЙГЭЭР ТЭМСЭГТЫ!», «ХҮДӨӨ АЖАХЫН ПРОДУКЦИ …ЭР АБАЖА, ГҮРЭНДӨӨ ХУДАЛДАГТЫ!»

Партиин энэ уряада харюу болгон, манай республикын …алшад ажалайнгаа эршые улам шангадхана. Промышленна …дприятинуудай, колхоз, совхозуудай коллективүүд түсэб, …баринуудаа үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мурысөөнэй …ые бүри үргэнөөр бадаруулна.

…Уржадэр Улаан-Үдын локомотивна деподо, ЛВРЗ-гэй …э хэдэн цехүүдтэ, республикын олон колхоз, совхозуудта …ПСС-эй ЦК-гай Хандалгые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан …тингнүүд болобо. Тэндэ угтамжын түсэбүүд, дээшэлүүлэг…һэн социалис уялганууд абтаа, ажалшад 1975 оной дааба…нуудые болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэнги байһанаа …үүлээ.

…Локомотивна депогой электровозой машинист В. Беляев ми…г дээрэ иигэжэ мэдүүлээ:

— Манай партиин Центральна Комитедэй Хандалгада …рюу болгон, 1975 онойнгоо социалис уялгые үлүүлэн дүүр…эб. Эхэ оромнай бүри баян дэлгэр болог лэ.

…Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой малай гүүртые дааг… Л. Балаганский манай корреспондентдэ иигэжэ хэлээ:

— КПСС-эй ЦК-гай уряае угтан абахадаа, манай гүүртын …шад юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид …ргэхэ, харин тиихэдэ энэ жэлдэ гүрэндэ мяха тушааха …д жэлэйнгээ түсэбые февралиин 15 болотор дүүргэхэбди.

Ажалша коллектив бүхэндэ иимэ патриотическэ үгэнүүд …згдэнэ, социалис уялганууд абтана. Эдэ үгэнүүд хооһон …нүүд бэшэ, ажал хэрэгээр нэгэнтэ бэшэ баталагдаһан юм, …өөшье баталагдаха байһаниинь дамжаггүй. Түрэл партиин… дотоодын ба гадаадын политикые саашадаашье хэлбэри…гүйгөөр бэелүүлхэ, ажалай үшөө ехэ габьяа харуулха …һанайнь гэршэ ажалшадай ажалай, политическэ энэ дэб…лтэ болоно.

1975 ондо бэелүүлхэ зорилгонууднай КПСС-эй ЦК-гай де…риин (1974 он) Пленумээр, СССР-эй Верховно Соведээр …рхойлогдоо. Промышленна продукци бүтээхэ, худалдаха, …нарыень һайжаруулха, гаргашыень хорооха талаар ехэ …нго табигдана. Хүдөө ажахын ажалшад нёдондонойхиһоо …мяха, һү, үндэгэ абажа, гүрэндөө тушааха болоно. Тии…э шанар һайнтай, гаргаша багатай ехэ продукци абаха …э гол зорилго мүн.

Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ 1975 оной даабари…д мүн лэ ехэ, тиибэшье дүүргэгдэмээр юм. Гансал зориг, …э ехэтэй ажал хэрэгтэй. Энээн тушаа ажахын органууд, …тийна организацинууд үдэр бүри анхаржа, эмхид…ы, элсүүлхы ажалаа үрэ ехэтэй болгохын тула оролдохо …гтэй. Юуб гэхэдэ, ажалай амжалта һүүлэй һүүлдэ кадр…һаа, тэдэнэй эмхидхэхы шадабариһаа дулдыдаха байна.

1975 оной түсэб, даабаринуудые амжалтатайгаар дүүр…э тон шухала онол арганууд партиин Хандалга соо зааг…хай.

…ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭХЫН …ӨӨ. КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ТАБИҺАН АСАРИ ЕХЭ …РИЛГОНУУДЫЕ ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ БҮГЭДЭ АРАДАЙ …ЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ТУГЫЕ УЛАМ ӨӨДЭНЬ ҮРГЭЕ! — …КПСС-эй ЦК уряална. Социалис мүрысөөн — ажалай …алта түйлаха шалгагдаһан зэбсэг. 1975 ондо энэ хү…өөе бүри үргэн, аша үрэ ехэтэй болгохо гээшэ партийна …ганизацинуудай нангин уялга. Тиихэдэ ажалай бүтээсые …шэлүүлхын, алмалта, арьбалалта хэхын, үйлэдбэриин …днуудые ашагтайгаар хэрэглэхын түлөө социалис мүрысөөн …гэнөөр дэлгэрхэ зэргэтэй.

…КПСС-эй ЦК-гай Хандалга — зоригжуулхы хүсэ ехэтэй …кумент мүн. Совет хүн бүхэн энэ Хандалгые гүнзэгы һо…рхолтойгоор шэнжэлнэ, тиигэжэ ажалай шэнэ габьяа гар…хаар зоригжоно, эршэ хүсэеэ арьбадхана. Партийна органи…цинууд, бүхы коммунистнууд партиин эдэ дулэтэ үгэнүүдэй …удхые ажалшан бүхэнэй, хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ …ргэхын тула ехэ юумэ хэхэ байна. Лекторнүүд, элидхэл…, агитаторнууд болон политинформаторнуудай хүсые эл…лхэ, зоной дунда ябуулдаг ойлгуулламжын хүдэлмэриие бү… үргэнөөр, нүлөө ехэтэйгээр ябуулха хэмжээнүүд абтагдаха …той.

Партиин дулэтэ үгэнүүдтэ харюу болгон, совет хүнүүд …шэ, эдэбхи ехэтэйгээр, эмхи гурим һайнтайгаар хүдэлжэ, …сэбтэ табан жэлэй,түгэсхэхы жэлдэ бүри ехэ амжалта түй…хань болтогой!

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТУГЫЕ УЛАМ ДЭЭШЭНЬ ҮРГЭЕ!

ОМОГОРХОЛТОЙГООР, УРМА БАЯРТАЙГААР

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые манай аймагай ажалшад ехэ урма баяртайгаар хүлеэн абаба. Энэ Хандалгын радиогоор дамжуулагдаһан, хэблэлдэ толилогдоһон дары ажалша коллективүүдтэ олон хүнүүдэй хабаадалгатай митингнүүд үнгэргэгдэжэ эхилээ. Зэдын вольфраммолибденэй комбинадай Холтосоной руднигта, шанаржуулгын фабрикада, барилгын материалнуудай цехтэ болоһон митингнүүд дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэд Эхэ оронойнгоо арадай ажахын бүхы дээрээ хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһанда, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуурине байгуулгада ехэ алхамай урагшаа хэгдэһэндэ, КПСС-эй XXIV съездын зохёоһон дотоодын ба гадаадын политикын хараа шугамай аша үрэ ехэтэйгээр бэелүүлэгдэжэ байһанда омогорхон баясажа байһанаа мэдүүлбэ. Тиихэтээ хамта юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбтэ даабаринуудые, социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө аэсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэ уялгатай байһанаа элирхэйлбэ.

Мүнөө аймагай коллектив бүхэндэ КПСС-эй ЦК-гай Хандалгатай олониитые танилсуулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна. Аймагай түбэй партийна, совет, ажахын органуудай хүтэлбэрилхы тушаалтад, лекторнүүд аймагай совхозуудта таран гараба. Эдэ нүхэд партиин ЦК-гай Хандалгые олониитэдэ тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри эмхидхэжэ, митинг үнгэргэхэ, коллектив бүхэндэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абхуулха гол уялгатай. Тиихэтээ хамта холуур, тосхонуудһаа таһархай ажаһуудаг малшадтай заатагүй уулзахэ, ажабайдалаарнь һонирхохо байна.

Хамниин совхозой ажалшад түгэсхэхы удха шанартай 1975 ондо бэелүүлхэ шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, аймагайнгаа бүхы ажахынуудай коллективүүдые социалис мүрысөөндэ уриһан юм. Хамниинхидай үүсхэл дэмжэн, социалис шэнэ уялгануудые абаха хүдэлмэри мүнөө ажахы бүхэндэ хэгдэжэ байна.

С. БАДМАЕВ,
КПСС-эй Захааминай райкомой секретарь.

Ленинэй ордентэ локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив республикымнай промышленностиин эгээл ехэ, эгээл үнинэй, мүн түрүү коллективүүдэй нэгэниинь юм. Эдэнэр өөрын һайн һайхан ёһо заншалтай болоһон коллектив. Һайндэрнүүдые ажалай бэлэгүүдтэйгээр угтаха гэһэн хараа зорилготойгоор дээшэлүүлэгдэһэнь уялгануудые абаад, тэдэнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ шададаг.

Юһэдэхи табан жэлэй табадахи, түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, һайн шанартай продукци үшөөл ехээр гаргаха тухай уряалһан КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгатай тус заводой хүдэлмэришэд танилсаад, һайшаан дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ. Уржадэр тэдэнэр митинг үнгэргэбэ.

Нэгэдэхи халаанда хүдэлжэ гараһан, хоёрдохи халаан тушаан абаһан хүдэлмэришэд үдэрэй 4 час 30 минутада локомотив хабсаралгын цех соо суглараба. «Түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгаяа дүүргэе», «КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада харюу болгон, бүри эршэтэйгээр хүдэлэе» гэһэн уряа лозунгнууд цех соо олоор үлгөөтэй. Эрхим түрүү ажалаараа бухы завод соогоо суурхаһан Г. Н. Усольцев, В. П. Цельгофер, В. Д. Цыренжапов гэгшэдые эндэ харанабди. Эдэнэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд юһэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабари болзорһоонь холо урид дүүргэжэ, һайн шанартай продукци ехээр гаргаһан юм. Иимэ урагшаа һанаатай хүдэлмэришэд локомотив-вагон заһабарилгын завод соо олон аяб даа. Ажалай түрүүшүүлэй оролдолго шадабариин ашаар лэ үндэр бүтээсэ түйлагдажа, локомотивууд саг болзор соогоо, эрхим шанартайгаар заһабарилагдана бшуу. Локомотив хабсаралгын участок дээрэ эрьелдэхэшье талагүй. Хүдэлмэришэд ерэжэл байна. Үнгэрһэн жэлэйнгээ даабари амжалтатайгаар дүүргэһэндээ урма баяртайнууд.

— Табадахи, түгэсхэхы жэлэй даабари декабрин (1974 он) Пленум дээрэ баталан абаад, энэ даабари амжалтатайгаар бэелүүлхыемнай КПСС-эй ЦК партидаа, совет арадтаа хандаба.

— Манай заводой коллектив үнгэрһэн жэлэй даабари амжалтатайгаар дүүргээ. Түгэсхэхы жэлдэ бүри һайн үрэ дүн түйлахые оролдохобди. Һайн шанартай продукци ехээр гаргажа, юһэдэхи табан жэлэй даабари дүүргэхэ арга боломжо бидэнэртэ бии, — гэжэ ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь В. А. Уланова хэлэхэдэ, альга ташалган зэдэлшэбэ.

ХҮДЭЛМЭРИШЭН БҮХЭН ХУБИТАЯА ОРУУЛХА

Аппаратна цехэй эрхим хүдэлмэришэн И. К. Заболотский хүдэлмэришэдэй урда гаража, цехэйнгээ коллективэй ажал хэрэг тухай тобшохоноор хөөрэхэ зуураа:

— Манай цех соо халаанай даабари дүүргэдэггүй хүн байхагүй. Үнгэрһэн жэлэй даабари 6 хоногоор урид дүүргэгдэһэн юм. 80 процент продукцияа эрхим шанартайгаар бүтээн гаргадаг болообди. Уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые олоор нэбтэрүүлжэ, 20 мянган түхэриг алмаһан байнабди. КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон, бүри һайнаар хүдэлхэбди, — гэжэ мэдүүлбэ.

Дизельнэ цехэй коллектив юһэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэл соо яһала һайнаар хүдэлжэ гараа. Эдэнэр түсэбһөө гадуур тепловозой алар 18 дизель заһабарилжа, 328 мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаһан байха юм. Энэ цехэй хүдэлмэришэд табадахи, түгэсхэхы жэлдэ бүри ехэ продукци гаргахаар шиидэнхэй.

— Бидэнэр КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгые һайшаан дэмжэнэбди. Энэ Хандалгада харюу болгон, түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхайбди, — гэжэ дизельнэ цехэй залуу хүдэлмэришэн Михаил Сухаев нүхэдэйнгөө үмэнэһөө үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ.

— Манай якорьна цехэй хүдэлмэришэд хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ шададаг. Тиимэһээл табадахи, түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгануудаа дүүргэхэ байхабди, — гэжэ якорьна цехэй эрхим хүдэлмэришэн Татьяна Данилова мэдүүлбэ.

Локомотив хабсаралгын цехэй коллектив юһэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабариһаа гадуур 10 локомотив заһабарилһан байна. Эдэнэр шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглэһэнэйнгээ ашаар ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлээ. Хүдэлмэришэдэйнгөө һайн һайхан хэрэгүүд тухай цехэй начальник Ю. А. Бизюкин тобшохоноор хөөрэхэ зуураа, түгэсхэхы жэлдэ бүри ехэ ажал хэхэ түсэб зохёоһоноо, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаха аргатай байһанаа мэдүүлээ.

Митингдэ хабаадагшадай урда локомотив-вагон заһабарилгын заводой начальник А. С. Асеев дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, габшагай шангаар ажаллажа, бүри һайн үрэ дүн түйлахыень коллективээ уряалба. Хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон тусгаар тогтоол нэгэн дуугаар батална абаба. Эдэнэр табадахи, түгэсхэхы жэлдэ эршэтэйгээр хүдэлжэ, һайн шанартай продукци бага гаргашатайгаар бүри ехээр бүтээн гаргахаар шиидэбэд.

Энэ үдэр тус заводой вагонно комбинат соо мүн лэ иимэ митинг үнгэргэгдэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абтаа.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: митингын үедэ; якорьна цехэй утаһа орёогшо Т. Данилова; дизельнэ цехэй слесарь М. Сухаев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото-зурагууд.

Р. Арисменди сүлөөлэгдэбэ

ГАВАНА. (ТАСС). Уругвайн Компартиин ЦК-гай Секретарнадай мэдээсэлые Пренса Латина агентство дамжуулба. Тэрээн доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Оронһоо гаража ошохо һаань, Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Родней Арисмендиие сүлөөлхөөр бэлэн байһан тухайдаа нэгэ үе правительство мэдүүлээ һэн гэжэ Уругвайн Коммунис партиин ЦК-гай Секретариат Уругвайн арадта мэдээсэнэ. Уругвайн КП-гэй ЦК-гай Секретариат энэ дурадхалые зүбшөөн абажа боломоор гэжэ тоолоһон байна.

Нүхэр Р. Арисменди сүлөөдэ гараба гэжэ партида, хүдэлмэришэн ангида, бухы арад зондо ЦК-гай Секретариат мэдээсэнэ. Р. Арисменди мүнөө хилын саана гараад байна».

Нүхэр Арисмендя Москвада

Уругвайн Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Латинын Америкын, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Родней Арисменди январиин 6-да Москва ерэбэ.

Р. Арисмендиие үмэгиэн хамгаалжа, совет арадай, бусад социалис оронуудай арадуудай эрид шууд ябуулганuудые хэһэнэй, пролетар ёһоор һаналаа нэгэдэхэ бүхэдэлхэйн кампаниин, уласхоорондын түрүү үзэл бодолтой олониитын эдэбхитэй буруушаалгануудай, Уругвайн ажалшадай эрилтэнүүдэй үндэһөөр, Р. Арисменди хаалтаһаа сүлөөлэгдөө. Уругвайн Коммунис партиин ба хүдэлмэришэн ангиин элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ, мэдээжэ эрдэмтэ-марксист, эгэршэгүй революционер, хархис ёһо гуримда эсэргүү, демократиин, эб найрамдалай ба социализмын түлөө тэмсэлшые сүүдлэхэ гэһэн хархис засагаархидай ба империалис бүлэгүүдэй һэдэлгэнүүд буруу һүрэбэ.

Р. Арисмендиые, тэрэнэй һамган, КПУ-гай ЦК-гай гэшүүн А. Легаспи де Арисмендиие КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, «Правда» газетын ахамад редактор М. В. Зимянин, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Московско городской комитедэй секретарь Л. И. Греков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент П. Н. Федосеев, КПСС-эй ЦК-гай Уласхоорондын таһагые даагшын орлогшо В. С. Шапошников, КПСС-эй ЦК-гай аппарадай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд аэродром дээрэ угтаа.

(ТАСС).

„САЛЮТ-4" станци ниидэһээр

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ЖОЛООДОХО ТҮБ. (ТАСС). 1974 оной декабриин 26-да дэлхэй шадархи замбуулинай замда гаргагдаһан «Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станци ниидэжэ үргэлжэлһөөр. Энэ станци январиин 6-да Москвагай сагаар 14 часай үеэр дэлхэйе 180 дахин тойробо.

Телеметрическэ мэдээсэлэй мэдээнүүдэй ёһоор, станци дээрэхи түхеэрэлгэнүүд һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Залан ябуулха-тоолон тодорхойлхо центртэ ороһон мэдээнүүд шэнжэлэгдэжэ байна.

…ПСС-эй ОБКОМДО

Республикын совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэлэй машинно-тракторна паркые ашаглаха, хадагалха хүдэлмэрие һайжаруулха тухай

…лэй жэлнүүдтэ үйлэд…н нэгэдэлэй совхозууд …уеын техникээр, хүсэ…тракторнуудаар, газар …рилхэ үргэн абасатай …аар, бүтээсэ ехэтэй …нуудаар хүсэд хангаг…тэжэ КПСС-эй обкомой … тэмдэглэбэ. Тиихэдэ …рилгынь бааза нилээд …ээ. Дүрбэн жэлэй түр…заһабарилгын 4 мас…й, 14 автогараж, ма…н 16 хашаа ба хатуу …ай талмай, механиза…дай хооллохо 14 сто…шэнээр баригдаа.

…өшье нэгэдэлэй хэдэ …н совхозуудта бии бай…техникэнь муугаар ашаг…ана.

…арынь хадаа олохон …р, комбайн болон хү…ахын бусад машина…йнгаа жэл бүри бэлдэг…й, тарилга, хуряалгын …әридэ хэрэглэгдээгүй …атай совхозуудай оло… хүтэлбэрилэгшэд ба …тийна организацинууд эб…нхэй. Тиин 1974 оной …лга, хуряалгын эхилхэдэ …дэлэй совхозуудта 157 …тор, 38 плуг, ороохо та… 57 сеялкэ, тарияанай … силосэй ургамалнуудай …комбайн бэлдэгдээгүй бай…һэн. Эдэ алдуунуудынь …ю дабтагдажа байһаар.

…жабриин эхинэй мэдээ… нэгэдэлэй совхозуудта …эй IV кварталай түсэбөөр заһагдаха тракторнуудай оройн 50 процентнь, тракторай плугуудай миил 31 процентнь ба ороохо тариха сеялкэнүүдэй 24 процентнь бэлэн болгогдоод байгаа. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө 15 трактораар, 34 автомобиляар, 168 сеялкээр бага байба гэхэ гү, али зарим мастерскойнуудай техникэ заһабарилгада муугаар бэлдэһыень шалгалта элирүүлээ. Жэшээлбэл, Хэжэнгын «50 лет Октября», Нарһатын болон бусад совхозуудай мастерскойнуудта хүйтэн, һалан муухай, заһабарилагшадта ажаллаха гүйсэд арга олгогдоогүй байба. Гэбэшье заһабарилагдаһан двигательнүүдэйнь түлишээ хэр зэргээр гаргашалдаг байһаниинь шалгагданагүй гэхэ гү, али технологическа бусад заабаринуудынь хазагайруулагдажа, һүүлэй һүүлдэ трактор, хүдөө ажахын машинанuудай заһабарилгын шанар доошолно. Нэгэдэлэй совхозуудта трактор болон хүдөө ажахын машинануудай капитальна заһабарилгада һомологдоһон мүнгэ зөөри хэмһээ үлүү ехээр гаргашалагдажа, харин техническэ харууһанда зорюулагдаһаниинь хэрэглэгдэнгүй үлэшэнэ.

Зарим совхозуудта машинно-тракторна паркын техническэ харууһалгые мастер-наладчигуудаар хүүлэхэ, энэ хүдэлмэридэ «Сельхозтехника» нэгэдэлэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулха, техническэ түхеэрэлгэнүүдыень хэрэглэхэ арганууд һуулаар нэбтэрүүлэгдэнэ. 1973 ондо миил һула байһанай ба сагаа гээһэнэй ушарһаа эталон/трактор бүхэнэй үдэрэй бүтээсэ дунда зэргээр 10 гектар байха аад, оройдоол 5,7 гектар болоһон байна.

Республикын совхозуудай нэгэдэлэй зүгһөө наринаар шалгаагүй дээрэһээ олохон ажахынууд техникэ хадагалалгада харюусалгагүйгөөр хандажа, гүрэндэ ехэхэн хохидол ушаруулна. Хүдөө ажахын машинанууд ба комбайнууд хашаа соо табигданагүй, һайнаар хадагалагданагүй, дүндүүр дээрэ тодхогдоногүй, мүн электро-түхеэрэлгэнүүдыень, гэнжэ, татуурга ба бусад резинотехническэ зүйлөөр хэгдэһэн детальнуудыень абаагүй дээрэһээнь түргөөр муудажа, сагһаа урид хэрэглэмжэһээ гарана.

Олонхи совхозуудта механизаторнуудые һурган бэлдэхэ хэрэг машинно-тракторна паркын үргэдэлгэһөө гээгдэнэ. Мүнөө нэгэдэлэй совхозуудта 100 трактор ба ороохоной комбайн бүхэндэ миил 71 механизатор хүрэнэ гэхэ гү, али тэдэнэй оройдоол 25 процентнь 1-дэхи, 2-дохи классай мэргэжэлтэй. Энэл дутагдал дээрэһээ трактор, автомобильда хүдэлхэ өөрын механизаторнууд дуталдажа, ажахынууд тарилга, хуряалгын үедэ ондоо тээһээ тусхай мэргэжэлгүй хүнүүдые элсүүлхэ баатай болоно. Тиигэжэ энэнь агротехникэ ба газар элдүүрилгые һайжаруулгада муугаар нүлөөлнэ гээшэ.

Эдэ бүхы дутагдалаа мэдэржэ байбашье, совхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд, партийна, комсомолой организацинууд механизаторнуудые һурган бэлдэхэ, ниитэ һуралсалай һургуули түгэсхэһэн залуушуулда механизаторай мэргэжэл олгохо, һургуулиин үйлэдбэриин һуралсалай кабинедүүдые материально-техническэ талаарнь али болохоор хангаха талаар туһаламжа үзүүлхэ ба мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэришэдые, мэргэжэлтэдые хэшээл үнгэргэхыень томилногүй.

Хэдэ хэдэн аймагууд СПТУ-е һурагшадаар хүсэлдүүлхэ түсэбөө хододоо дүүргэнэгүй. Саг үргэлжэ хүдэлхэ өөһэдын механизаторнуудтай болохо, тэдэндэ үйлэдбэриин, культурно-ажаһуудалай зохид эрхэ байдал олгохо талаар совхозуудта горитой дутагдалнуудай байһан дээрэһээ механизаторнууд олоороо гаража ошоно. Гансахан 1972—1973 онуудта нэгэдэлэй совхозуудһаа 850 механизатор ябашоо.

Машинно-тракторна паркые ашагтайгаар хэрэглэхэ ба техническэ байдалыень һайжаруулха зорилготойгоор КПСС-эй обкомой бюро иимэ тогтоол абаба гэбэл:

Машинно-тракторна паркые ашаглаха ба заһабарилгын бааза түхеэрхэ, мүн механизаторнуудые һурган бэлдэхэ, ажахынуудтань тогтоохо талаар горитой дутагдалнуудай бии байһанда республикын совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй (нүхэд Тюменцев, Лыкшитов) анхаралые хандуулха.

Совхоз бүхэндэ хүдөө ажахын техникэ ашаглаха, тэрэнэй техническэ харууһалгые эмхидхэхэ асуудал зүбшэн хэлсэжэ, тракторай, комбайнай агрегадуудай үдэрэй, сезоной ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар ушарһан дутагдалаа усадхаха хэмжээнүүдые хараалан, бэелүүлхэ тушаа республикын совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэл, КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон партийна организацинууд уялгалагдаа.

Трактор, газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ бүхы техникээ мартын 25 болотор, үбһэ хуряалгын машинануудые июлиин 1 хүрэтэр, ороохото ургамалнуудые хураха техникые августын 1 болотор һайн шанартайгаар бэлдэхэ хүдэлмэриие хангахыень совхозуудай нэгэдэлдэ эрилтэ табигдаа.

Мүн 1975 ондо машинно-тракторна паркын техническэ харууһалалгые гол түлэб мастер-наладчигуудаар хүүлэдэг болохо, трактор, комбайнуудай эбдэрһые техническэ аргаар элишэлхэ гуримые совхозуудай ажалда нэбтэрүүлхэ хэмжээнүүдые абахыень уялгалаа.

Гадна бүхы тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхынь, механизаторaар дуталдалгала усадхахын тула ажахынгаа хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые 1975 оной январь-апрель һаранuудай туршада механизаторай мэргэжэлдэ һургаха зэргэтэй.

Хүдөө ажахые оньһожоруулха талаар һуралсалай кабинедүүдые түхеэрхэ, трактор, комбайн, автомобиль болон мүнөөнэй бусад машинануудые даалгаха, һурагшадта теоретическэ ба практическа һуралсал үнгэргэхыень ажахынуудай мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэришэдые, мэргэжэлтэдые томилжо, хүдөөгэй ниитэ һуралсалай һургуулинуудай һуралсалай материальна баазые бэхижүүлгэдэнь туһа хүргэхэ болоно.

Саашадаа совхозуудай заһабарилгын баазые бэхижүүлхэ, 1975—1980 онуудта түбэй заһабарилгын мастерской, тарияанай комбайнуудые заһабарилха депо, техническэ харууһалалга хэхэ пункттай ба гаражтай, машинануудай хашаагүй совхозуудта барилга эрхилхэ талаар хэмжээ абахыень республикын совхозуудай нэгэдэл уялгалагдаа.

Совхозуудай дирекци, партийна организацинууд механизатор бүхэнэй халаанайнгаа, үдэрэйнгөө нормые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын тула, мүн тарялан дээрэхи хүдэлмэриие хаһа сагтань, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ, техникээ наринаар хадагалха, тоһо түлишын зүйлнүүдые алмаха, даалгагдаһан техникээ харууһалха, заһабарилха тушаа һомологдоһон мүнгэ зөөриеэ гаргашалха талаар бүхы механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ. Мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходоо, техникээ һайнаар ашаглажа, тэрээндэ наринаар хандаһан механизаторнуудые моральна болон материальна талаар үргэнөөр урмашуулхыень уялгалаа.

Партийна ажабайдал

ГОЛ ШЭГЛЭЛТЭЙГЭЭР, ДААМГАЙ БОДОЛТОЙГООР

Үнгэрһэн декабриин эхеэр КПСС-эй райкомой пленум болошо үнгэрһэн юм. «Белоруссиин партийна организацида үзэл суртал нэбтэрүүлдэг кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай абаһан тогтоолые бэелүүлхэ талаар аймагай партийна организациин үмэнэхи зорилгонууд тухай асуудал тиихэдэ зүбшэгдөө һэн.

Энэ асуудалаар элидхэл хэһэн КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Л. Б. Раднаев үзэл сурталай, нийтэ политическэ хүдэлмэриин байдал тухай мэдээсэхэдээ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай жэшээ болгон богонихоноор тогтоһон байгаа. Тэрэнһээ уламжалан тус ажахын парткомой ажал ябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ бодол түрэнэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци аймаг соогоо эгээл томонь гээшэ. Эндэ 130 шахуу коммунистнуудһаа нэгэдэһэн найман эхин организаци колхозой парткомой хүтэлбэри доро хүдэлжэ байдаг юм. Ажахын үйлэдбэриин али бүхы хэрэгые партийна талаар хүтэлбэрилхэ арга дүршэлөө нарижуулан һайжаруулхын тула нилээд оролдолго гаргана. Тиихэ зуураа ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, үзэл сурталай хүдэлмэри аша үрэ һайнтайгаар ябуулха асуудалнуудта анхаралаа онсо хандуулдаг болоһониинь һүүлэй үедэ эли бодо харагдана гэжэ тэмдэглэмээр.

Тиихэдээ колхозой партком эхин организацинуудтаа түшэглэн, үзэл сурталай, нийтэ политическэ хүдэлмэридэ колхозой коммунистнуудые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, нютагай интеллигенциие шадаал һаа олоор, эдэбхитэйгээр хабаадуулха зорилго урдаа табиһаниинь һайшаалтай. Жэшээлхэдэ, колхозой түрүүлэгшэ Б. Б. Ринчинов политинформатор, главна агроном М. У. Гармаев, главна ветеринарна врач Б-Ж. Ш. Доржиев гэгшэд политическэ һуралсалай пропагандистаар хүдэлдэг юм.

Нийтын һайн дуранай эмхинүүд болохо нүхэрэй сүүд, эхэнэрнүүдэй совет, арадай дружина хүдэлмэреэ нилээд эдэбхижүүлэнхэй. Эдэ эмхинүүдэй бүридэлдэ коммунистнууд болон комсомолшууд олоор оруулагданхай. Тэдэниие заабол коммунистнууд хүтэлбэрилдэг байна. Архиншадтай, ажалай журам, нийтын гурим эбдэгшэдтэй партийна эхин организацинуудай тэмсэхэ хэрэгтэнь нийтын эдэ эмхинүүд ехэ туһа хүргэнэ. Имагтал эдэнэй үүсхэлээр сомоной Совет нютагай хүн зоной хамтын ехэ суглаа зарлаһан байна. Нийтын гурим бүдүүлигээр эбдэдэг, залихай һамуу ябадалтан, залхуу зайран зарим нэгэшүүл нютагайнгаа зоной зүгһөө шоо үзэгдэһэн. шобто харуулһан, имэ ябадалтана оготолон хахасахабди гэжэ үгээ үгэһэн шуу.

Колхозой нютаг бүхэндэ соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд бии. Урдань эдэнэр тус тустаа аймгүйсэдкомой культурын таһагта сэхэ мэдэлтэй, өөрынгөө арга шадалаар хүдэлмэрилдэг байгаа һааб даа. Харин мүнөө колхозой ажалшадые хангадаг соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд нэгэ хүтэлбэритэй болошо, нийтэ нэгэн түсэбэй ёһоор хүдэлмэреэ эмхидхэн ябуулна. Сомоной Совэдэй оршондохи т о с х о н у у д а й ажалшадые, холо ойрын малшадые, таряан ажалай бригадануудай хүдэлмэрилэгшэдые соёлшод парткомой баталһан түсэбэй ёһоор культурна эрилтыень хангана.

1975 оной январь һарада аймагай центртэ «Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой культурын үдэр» үнгэргэгдэхэнь. Энэ харалга хадаа энэ колхозой байгуулагдаһаар табин жэлэй ойн бэлэдхэлдэ зорюулагдаха юм. Аймагай түбтэ зарлагдаһан энэ үдэр бэшэ ажахынуудһаа сугларһан соёлшодой Баян-Голой соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэлтэй танилсаад байхадаа, өөһэдынгөө хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхээр юумэнүүдынь яһала олон байха гэжэ һанагдана.

Нютагайнтаа залуу үетэниие согтой солбоноор, шанга бэе махабадтайгаар, спортдо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ асуудалда колхозой партком ехэ анхаралаа табидаг болоо. Ажал хүдэлмэриһөө сүлөөтэй сагаа бэедээ аша туһатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ спортивна элдэб мүрысөө, бэеэ һорилго эмхидхэхэ хүдэлмэри өөрынгөө һайн талые баталан харуулаа. Жэшээнь, Баян-Голой Социалис Ажалай Геройнууд болон ордентоноройн нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө барилдаашадай мүрысөөн ехэ һонирхолтойгоор болошо үнгэрөө һэн. Энэ мүрысөөндэ аймагай центрэй, хүршэ ажахынуудай барилдаашад, нэрэ солотой ахамад наһатан уригдаа һэн.

Мүнөө Баян-Голой спортсменүүд аймагта болодог спортивна али бүхы мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр, олоороо хабаадалсадаг болонхой. Гадна эндэхи дунда һургуулиин олон һурагшад барилдаагаар шанда хүртэһэн. Буряадай АССР-эй чемпион гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болоһон байна бшуу. Тренернүүд В. И. Мосолоев, В. С. Очиров гэгшэд тосхондоо спорт, илангаяа барилдаа дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулһан хүдөөгэй эдэбхитэд болоно гээшэ.

Партийна организаци колхозойнгоо комсомолой организациие һайнаар хүтэлбэрилнэ гэжэ эндэ хэлэнтүй гаража яашье болохогүй. Колхозой тосконуудта 130 гаран комсомолец хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэрэй дииләнхи олонинь ямаршье хүдэлмэридэ ябахадаа, габшагайгаар, дааһан хэрэгтээ ехэ харюусалгатайгаар ажаллана. Тиихэтээ хамта нютагайнгаа нийтын ажабайдалда, алибаа нийтын хэмжээ ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Залуу хонишон Евдокия Бадмаевагай аймагай чемпион, 1974 ондо дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй илагша, Виктор Бубеевэй 1974 оной таряа хуряалгын чемпион, Яков Бадмаевай 1974 оной хониной ноохо хайшалалгаар чемпион болоһон ушарнууд хадаа ажахын залуу үетэнэй нэрэ хүндые улам ургажа байһые гэршэлнэ бшуу.

Үнгэрһэн жэлэй октябрь, ноябрь һаранудта колхозой партийна эхин организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаан болошо үнгэрөө. Эдэ суглаанууд эмхитэйгээр, коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар болоһон байна. Тэндэ үгэ хэлэгшэд түрүүшынгээ бараг алхамаар һанаагаа амарангүй, харин ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэреэ бүри үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ, элдэб арга дүршэл хэрэглэхэ уялгатайбди гэжэ мэдүүлһэн байна.

Партийна организацинуудай хүтэлбэридэ дүршэлтэй, үүсхэлшэ, нютаг зондоо хүндэтэй коммунистнууд һунгагдаа. Тиимэ һэн тула партийна хүдэлмэриин саашадаа улам һайжарха байһаниинь дамжаггүй. Коммунист бүхэн өөрынгөө нийтын уялгые, партийна даабарие бүри ханамжатайгаар дүүргэхэ эрмэлзэлтэй байһанаа мэдүүлээ һэн.

Эгээ мүнөө партийна организациингаа зэргые бүри бэхижүүлхэ, коммунистнуудай политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэ, нийтын хэрэгтэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болгохо зорилгоор бодото хэмжээн абтана. КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар табан залуу хонишон абтанхай. Парткомой дэргэдэ һаяар залуу коммунистнуудай һургуули нээгдэхэнь. Партийна суглаан дээрэ коммунистнуудай тоосоо зүбшэдэг гурим тогтонижоо.

Б. ЛИНХОЕВ,
КПСС-эй Баргажанай райкомой инструктор.

ЭРХИМЛЭЖЭ ЯБАҺААР

Улаан-Үдын Ленинэй ордентэ мяха-консервын комбинадай коллектив тодорхойлхы жэлдэ абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлһэн юм. Комбинадай үдэ хөөбэриин цехэй коллектив илангаяа һайн үрэ дүн туйлаа. Эдэнэр үнгэрһэн жэлэй даабариһаа гадуур 170 мянган түхэригэй продукци гаргаһан байна. Энэ цех соо ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд олон.

Ольга Тапхаевагай даадаг комсомол-залуушуулай бригадын коллектив үнгэрһэн жэлдэ ехэ һайнаар хүдэлжэ гараа. Бригададань 19 хүн хүдэлнэ. Эдэнэр халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг. Бригадынь гэшүүд мэргэжэл шадабаряа ходо дээшэлүүлнэ, техническэ мэргэжэлэй һургуулида һурадаг байха юм.

Жэшээлхэдэ, Вера Боброва, Наталья Чумакина Улаан-Үдын механико-технологическа техникумдэ үдэшэндөө һуралсана. Любовь Лебедева техникум дүүргэнхэй. Бригадынь 13 гэшүүндэ «1974 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэг барюулагдаһан байна.

Ольга Тапхаевагай даадаг бригадын хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй табадахи, түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр социалис уялга абаад, эршэтэй шангаар хүдэлжэ эхилээ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: бэрхэ хүдэлмэришэн А. Е. Пономарёва; бригадир Ольга Тапхаева (зүүн гарта), Любовь Лебедева.

Н. ЕФИМОВЭИ
фототекст.

ЗАЛУУ КОММУНИСТНУУДАЙ ҺУРГУУЛИ

КПСС-эй Зэдын райком коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэ асуудалда онсо анхарал хандуулна. Политическэ һуралсалай хэшээлнүүдэй шанарые ходо шалгана. Партийна эхин организацинуудай секретарьнарай, пропагандистнарай семинарнууд үнгэргэгдэнэ. Ямар нэгэн партийна организациин хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилсаха, халан абалсаха зорилгоор ажахыда ошожо, семинар үнгэргэдэг болоо. Һуралсалай жэлэй эхинһээ Борьёогой совхозой, «Мир» колхозой партийна организацинуудай дэргэдэ нимэ шэглэлтэй семинар болоһон байна.

Энээнһээ гадна залуу коммунистнуудай һургуули КПСС-эй райкомой дэргэдэ эмхидхэгдээд, һая түрүүшынь хэшээл болоо. Эндэ хоёр жэлһээ бага стажтай партиин гэшүүд, партиин гэшүүндэ кандидадууд һурана. Энэ һургуулиин хэшээл гурба һара соо нэгэ дахин болошо байха юм. Түрүүшын хэшээлдэ 60 хүн хабаадалсаа.

Партиин райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша С. Д. Григорьев «Коммунистнуудай эрхэ ба уялга», парткабинедые даагша Ц-Д. Д. Доржиев «Үзэл сурталай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха талаар аймагай коммунистнуудай бэелүүлхэ зорилго» гэһэн асуудалаар лекцинүүдые залуу коммунистнуудта уншаа.

Партиин гэшүүндэ кандидат, республикын залуу хонишодой хоорондо дэлгэрһэн үнгэрһэн жэлэй социалис мүрысөөндэ илажа гараһан республикын чемпион, Борьёогой совхозой ахалагша хонишон Виктор Базаров «Мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябаха минии эрхэ ба уялга» гэһэн асуудалаар һонирхолтой мэдээсэл хэһэн байна.

Хэшээлэй дүүрэһэнэй удаа залуу коммунистнуудай һуралсалай 1975 оной түсэб баталагдаад, партийна билет тухай һонирхолтой кино хараа.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

ШЭНЭ ЖЭЛ, ШЭНЭ АМЖАЛТА

1975 он гараба. Совет хүн бүхэн үнгэрһэн жэлдэ түрэл оронойнгоо аша туһада ямар амжалтатай ажаллаһанаа шэбшэжэ, түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ямар ажал бүтээхэ байһанаа хараалжа байна.

28 жэлэй хугасаа дотор би Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Ягодныи отделениие эрхилэгшээр ажалланаб. Манай отделениинхид һүүлэй жэлнүүдтэ амжалтатайгаар ажаллажа байна. Илангаяа үнгэрэгшэ жэлдэ манай отделениин ажал урагшатай байгаа. Гүрэндэ 6930 центнер һү, 3155 центнер мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэнхэйбди. Гансахан гахайн мяха түсэбһөө гадуур 90 центнер үйлэдбэрилһэн байнабди. Манай механизаторнууд болон таряашад өөһэдынгөө үсэд шанга ажалай ашаар бардам хүрэхэ силос дараһан, малда эдюулхэ орооһо таряа, бүдүүн тэжээл горитойхон бэлдэжэ, һү, мяха, мал ажалай бусад продуктнуудые ехээр абаха арга боломжо бии болгоо.

Ягодное гэжэ тосхондо һуурижаһан үүлтэртэ малай фермын коллектив бүришье һайн үрэ дүн туйлаһан байна. Үнгэрэгшэ 1974 ондо һаамхай үнеэн бүриһөө 2600 килограмм һүн һаагдаа. Энэ фермын эрхим һаалишад Л. Думнова, П. Сутемьева, Е. Грудинина гэгшэд үнеэн бүриһөө 2700—2800 литр һү һааһан. Тус фермынхид үбэлэй үедэ һү ехээр һаахын түлөө үсэдөөр тэмсэнэ. Тэдэнэр Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай үүсхэлые дэмжэжэ, үбэлжэлгын долоон һара соо һаамхай үнеэн бүриһөө 1490 килограмм һү һааха социалис уялга абанхай.

Манай уялганууд һайса бодогдожо үзэгдэһэн, дүүргэжэ боломоор юм. Энэ ферма бардам хүрэхэ тэжээлээр хангагданхай. Үнеэдые бүлеэн уһаар уһалха, үбһэ тэжээлыень һайса бүйлүүлхэ, түсхай рационой ёһоор гамтайгаар гаргашалха хэрэг бэелүүлэгдэжэ байна.

Манай тосхоной ажалшад КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, СССР-эй Верховно Совэдэй II-дохи сесси дээрэ абтаһан арадай ажахые улам саашадань хүгжөөхэ программые,* партиингаа Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгые угаа ехэ баяр баясхалантайгаар угтаһан байна. Манай парти болон правительство совет хүн тухай саг үргэлжэ анхаралаа хандуулдаг, тэдэнэй ажабайдалые һайжаруулхын түлөө ехэ оролдолго гаргадагыень мэдэнэбди.

Манай Коммунис парти, Совет правительство ажалшадай ажаһуудалые һайжаруулха тушаа шэнэ программа табинхай. Манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ жэлдэ горитойхон хубилалтанууд болохо, ажалшадай байдал һайжаруулха тушаа нилээд ехэ юумэн хэгдэхэ юм. Жэшээнь, 140 үхибүүнэй байха комбинат, гастрономическа магазин ашаглалгада тушаагдаха, Ягодное тосхондо эхин шатын һургуулиин гэр баригдаха юм. Колхозоймнай олохон гэшүүд болон малшад шэнэ гэр байрада түбхинэхэ.

Үйлэдбэриин ашаг үрые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ, техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые түргөөр ашаглаха, байһан хүсэнүүдээ бүри һайнаар хэрэглэхэ, продукци бүри ехээр гаргадаг болохын, шанарыень һайжаруулхын тула бүхы нөөсэ арга боломжонуудаа ашаглаха ба материальна, ажалай гаргашые нэгэн доро хороохо хэрэгтэ предприятинуудай, организацинуудай, барилгануудай, колхозуудай, совхозуудай коллективүүдэй хүсэл оролдолгые элсүүлхыень КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум дурадхаһан байна.

Энэ шухала дурадхалые уншаад, һайса бодомжолоод үзэхэдэ, манайшье ажалда хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүд үшөөл бии байһаар. Бидэнэр ашаглагдаагүй шэнэ арга боломжонуудаа тодорхойлжо, тэдэниие дүүрэнээр хэрэглэхэ, зохихо хэмжээнүүдые абажа байнабди. Малшан бүхэн, механизатор, таряашан бүхэн хэрэглагдээгүй арга боломжонуудаа дүүрэнээр ашаглажа, ажалай журамые шангадхахын, продукци бүри ехээр гаргадаг болохын, шанарыень һайжаруулхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсожо байна.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ манай колхозой Ягодныи отделениин ажалшадай урда бүри ехэ зорилго табигданхай. 1975 ондо 150 центнер мяха, 130 центнер һү үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ ехээр гүрэндэ тушаахаар шиидэнхэйбди. Тиихэдэ малай хэдэн шэнэ байра, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд баригдаха түсэбтэй. Эдэ зорилгонуудаа дүүргэхын тула бэлэдхэлэй зарим хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ. Мүнөө гансахан манай отделенидэ 600 толгой гахай шахалгада табигданхай.

1975 ондо манай оронойүмэнэ экономическа, политическэ, уласхоорондын туйлай ехэ удха шанартай зорилгонууд табигдана. Табан жэлэй түсэбые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гээшэ совет хүн бүхэнэй нангин уялга болоно.

Г. МИНАЕВ,
Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи отделениие эрхилэгшэ, Загастайн сомоной Совэдэй депутат.

АНХАРАГТЫ: ШЭНЭ АРГА

ҮХЭРЭЙ ХОЁР ДАБХАР БАЙРА

Газар гээшэ арадай баялиг. Тэрэниие бидэ гамнаха, хямдаар эдлэхэ, гектар бүхэнһөө баян ургаса абахын түлөө тэмсэхэ ёһотойбди, — гээд шэнэ газар хахалжа эхилһээр 20 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Алма-Атада үнгэргэгдэһэн суглаан дээрэ Л. И. Брежнев хэлээ һэн.

Гэбэшье үдэрһөө үдэртэ хото городой, хүдөө ажахын барилганууд баян хүрьһэтэ газарые гектар гектараар «добтолон» эзэлнэ. Тиимэһээ газарай гектар бүхэниие гамтайгаар хэрэглэхын тула хэмжээн абтажа эхилээ.

Жэшээнь, хони, малай комплекснуудые яажашье һаань, бага газар дээрэ барихые оролдогдоно. Теэд энэшье тон һайн арга гэжэ мэдэрэгдэнэгүй. Тиимэһээ гектар бүхэниие гамнахын тула малай байрануудые олон дабхартайгаар бариха шэнэ арга хүдөө ажахыда нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Мүнөө тахяагай, гахайн болоод шахан таргалуулха үхэрэй байранууд олон дабхартайгаар баригдана.

Мособлгүйсэдкомой главна архитектурно-түсэблэлгын управлениин Мосгипросельстрой гэжэ институт һаалиин 1.200 үхэрэй байха гурбан дабхар байрын проект түсэблэн зохёоһон байна.

Таряан ажахыда хэрэглэгдэжэ боломоор бэшэ 10—15 процент уруудам газарые яажа зүбөөр эдлэхэ ёһотойб гээд энэл проектээр хараалагдана. Үхэрэй байрын 2-дохи, 3-дахи дабхарнууд ташалан газарта баригдаһан малай хорёотой ута залнуудаар холбоотой байха. Дабхар бүхэндэ 400 үхэр байрлаха аргатай. Нэгэдэхи дабхартань тугаллалгын таһагууд ба профилакторн хэхэдэ болохо.

Дабхар бүхэндэ үхэрнүүд түсхай бокснууд соо уягдалгүйгөөр байлгагдаха. Энэ комплекс үргэлжэдөө оньһожоруулагданхай, байранууд сөөхи малда таарама уларилынь автоматикын хүсөөр һэлгүүлэгдэжэ байха юм. 1.200 үхэрые оройдоол 20 малшан-механизатор харууһалха байна. Имэ комплексдо һаагдаһан нэгэ центнер һүн 13 мүнгэтэ болохо.

Малай байра бүхыдөө каркасно-панельнэ аргаар түмэрбетон түхеэрэлгэнүүдээр бүтээгдэхэ юм. Барилгада һомологдоһон нэгэ миллион хүрэхэгүй мүнгэн гурбан жэлэй турша соо тэхэрюулэгдэхэ аргатай.

Иигэжэ олон дабхараар баригдаһан малай байра нэгэ дабхартай байрануудһаа хоёр дахин бага газар эзэлхэ байна. Хоёрдохёор, таряан ажалда хэрэглэгдэдэггүй газар зүбөөр эдлэгдэхэ болоно. Тиимэһээ олон дабхар байрануудые барижа эхилхыень хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ дурадханабди.

Е. ХМЕЛЬНОЙ.
«Сельское строительство» журналай таһагай редактор.

Табан жэлэй шэнэ барилгану

ПРОЕКТЭЭР ХАРААЛАГДАҺАНҺА ЕХЭЭР

Гурбан жэлэй саана һэн. Модоной зомгооһонһоо плитэ үйлэдбэрилхэ шэнэ цех Онохойн модоной комбинадта ашаглалгада тушаагдажа, урдань манай эндэ хэгдэдэггүй шэнэ продукци гаргагдажа эхилһэн юм. Жэлдээ 35 мянган кубометр плитэ үйлэдбэрилхэ хүсэ шадалтай цех даабаряа үнгэрһэн гурбан жэлэй хугасаада ото дүүргэжэ, 1974 ондо проектнэ хүсэ шадалдаа хүргэгдэһэн байгаа.

Инмэ плитээр байшан гэрнүүдэй ханануудые досоо талаһаань хушахада, ехэ һайн гэжэ тоологдоно. Мебель хэхэ һалбариин нэгэ үнэтэ, гол зүйл болоо гээ һаа, үлүү юумэ үгы. Мүн радиотехническэ промышленностьда хэрэглэгдэдэг шухала материалнуудай нэгэн. Телевизор, радиоприёмник гэхэ мэтын хайрсаг инмэл плитээр хэгдэдэг болоо.

Комбинадай шэнэ продукци Алас-Дурна зүгэй Хабаровск, Биробиджан, Комсомольск-на-Амуре, Владивосток, аха дүү Монголой Арадай Республика эльгээгдэнэ. Буряадай модо болбосоруулгын болон мебелиин комбинадай, Сэлэнгын модоной баазын мебель хэдэг цехүүд модо-зомгооһоной плитэ хэрэглэнэ.

— Манай продукци олон газарта һайн мэдээжэ болоо. Цехэ шэнэдхэхэ хүдэлмэри 1975 онһоо хэжэ эхилхэмнай, — гэжэ цехэй начальник Александр Николаевич Мирошников хөөрэбэ.

— Һаяшаг хүдэлжэ эхилһэн аад, үшөө шэнэдхэгдэхэнь гэжэ гү?

— Тиимэ, тиимэ. Цех проектээр хараалагдаһан хүсэ шадалдаа һаял хүргэгдөө. Тингэбэшье тэрэниие шэнэдхэхэ, үргэдхэхэ эрилтэ табигдаа. Модо-зомгооһоной плитэ үйлэдбэридэ бүри ехээр хэрэглэгдэжэ, саашадаашье олон һалбарида улам хэрэгтэй болохо юм. Тиимэһээ цехэй хүсэ шадал дээшэлүүлхэ болообди, — гэжэ цехэй начальник харюусаба.

Шэнэдхэн байгуулгын хүдэлмэри цехэй ажалда ямаршье һаад ушаруулхагүй, үйлэдбэриин бии байгаа талмай дээрэ хэгдэхэ юм. Модоной үлэгдэлые хэрэгтэй зэргын хэмжүүрээр отолжо түхеэрэлгэ тодхохоор хараалагдаа. Мүнөө ашаглагдадаг түхеэрэлгэнүүдэй бүтээсэ, хүсэ шадалынь горитойхоноор дээшэлүүлэгдэхэ юм. Пресс шэнэдхэгдэхэнь. Тэрэ мүнөө 9 дабхартай юм. Хожомоо 15 дабхар болгогдохо. Модо бутаруулха, зомгооһо хатааха түхеэрэлгэнүүд нарижуулан һайжаруулагдаха байна.

Елэгэр гоё плитэ үйлэдбэрилжэ эхилхэ тухай бодомжологдоно. Тиихын тула мүлилгын лини бии болохо. Плитэ үйлэдбэрилгын бүхы технологи нарижуулагдаха байна. Шэнэдхэн байгуулгын хүдэлмэри дүүргэхэдэ, цех мүнөө үеынкиһөө хоёр дахин ехэ плитэ үйлэдбэрилдэг болохо юм.

Имэ зорилго бэелүүлхэ хүсэ шадал, арга боломжо цехтэ бии. Түхеэрэлгэ, автомат лини мэдэлдэ...
бүтээсэтэйгээр ашаг...
дүй дүршэлтэй хүдэл...
шэд манда олон. Т...
плитэ үйлэдбэрилхэ те...
ги һайнаар шудаланхай...
технологинь орёо юм. ...
секунда бүхэн хараад...
даг.

— Физикэ, электро...
кэ, теплотехникэ м...
болоһон хүдэлмэр...
манай цехтэ аж...
на. Залуушуул оньһо...
никээр ехэтэ һонир...
Тиимэһээ цехтэмнай ...
лаха дуратайшуул ...
Цехэй баригдажа, ...
хеэрэлгэнүүдэй хабсар...
бигдажа байха үеэр ...
хүдэлхэ зоноо бэлдэжэ ...
деэ һэмди. Инженер, ...
гүүднай түсхай дунда ...
һургуули дүүргэһэн ...
жэлтэд юм, — гэжэ А...
сандр Николаевич та...
рилна.

Цехэй үйлэдбэри үн...
рөө һонин. Эндэ мод...
үлэгдэл, тайрадаһан г...
али продукци үйлэдб...
гын эхин материал, ...
һээ хэгдэһэн бэлэн пр...
ци харагдана. Досоогоо...
температуратай, шахаг...
агаартай, түсхай тоһо...
мэтэтэй пресс-машина ...
продукци бүтээгдэнэ. Үй...
бэриин бүхы процессые ...
оньһон приборнууд, ав...
тикын хэрэгсэлнүүд ...
даг, хинан шалгадаг.

Харахада плитэ үйл...
рилгэ бэлэн шэнги. ...
үйлэдбэриин бүхы про...
наринаар сахихын, хэр...
зэргээрнь зүйлнүүдые ...
руулан хэхын тула дүй ...
шэл, түсхай мэргэжэл ...
тэй юм. Хүдэлмэриш...
мэргэжэл шадабарие ...
дээшэлүүлхэ зорилгоор ...
ралсал эмхидхэгдэнхэй. ...
рядаа дээшэлүүлхэ, ...
мэргэжэл шудалха ...
гууд хүдэлнэ. Хүдэлмэр...
ямар нэгэ түхеэрэлгэ ха...
ха, пресс-машинын дэ...
ажаллаха эрхэ олохын ...
шалгалта баридаг юм.

Цехэй коллектив ...
жэлэй дүрбэдэхи жэлэй ...
сэбые болзорһоонь урид ...
лан дүүргээд, даабариһаа ...
дуур 200 кубометр ...
гаргаа. Табан жэлэй ...
шын, түгэсхэхы жэлдэ ...
мянган кубометр плитэ ...
лэдбэрилхэ даабари цехт...
төө. Энэнь цехэй мүнөө ...
хүеэ шадалһаа 3 мянган ...
бометрээр үлүү ехэ. Ш...
хэн байгуулгын хүдэлмэр...
хэгдэжэ эхилхые хар...
абабал, дээшэлүүлэгд...
энэ даабари дүүргэхын ...
хүсэ шадалаа элсүүлха ...
хеэрэлгээ бүтээсэтэй...
ашаглаха эрилтэ табиг...

Плитэ үйлэдбэрил...
энэ эрилтэ дүүргэжэ шад...
байһандаа этигэнэ. Он...
түхеэрэлгэнүүдээ һайн ...
дэхэ, һаадгүйгөөр хүдэл...
дүй дүршэлтэй болоо. Т...
нэр комбинадай цехүү...
дунда дэлгэрһэн соци...
мүрысөөндэ муу бэшэ ...
дүнгүүдые туйлана, хэд...
хин түрүү һуури за...
Прессүүдэй оператор Ф...
Спиридонов, электр...
Юрий Мартынов, Вас...
Перевалов «Мэргэжэлэ...
эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ ...
гэдэ хүртэнхэй. Хэдэн ...
талай туршада түрүү һ...
эзэлһэн, һайн шанартай ...
ажалаа бүтээдэг хүдэлм...
шэдтэ имэ нэрэ зэргэ о...
доно. Операторнууд В. ...
шан, И. Шитин, сабуу ...
дэгшэ Р. Сафарова, сле...
В. Лесков гэгшэд ком...
дай эрхим бэрхэ хүдэлм...
шэдэй тоодо оролсонхой.

Модые үлэгдэл ханд...
гүйгөөр, дууһан һайнаар ...
рэглэхэ зорилготойгоор ...
ригдаһан тус цехэй хүдэл...
ришэдэй түрүүшын ам...
танууд тухай хөөрэгдэбэ. ...
жомоо хүсэндөө ороходоо, ...
ри ехэ продукци гар...
эхилхэнь дамжаггүй.

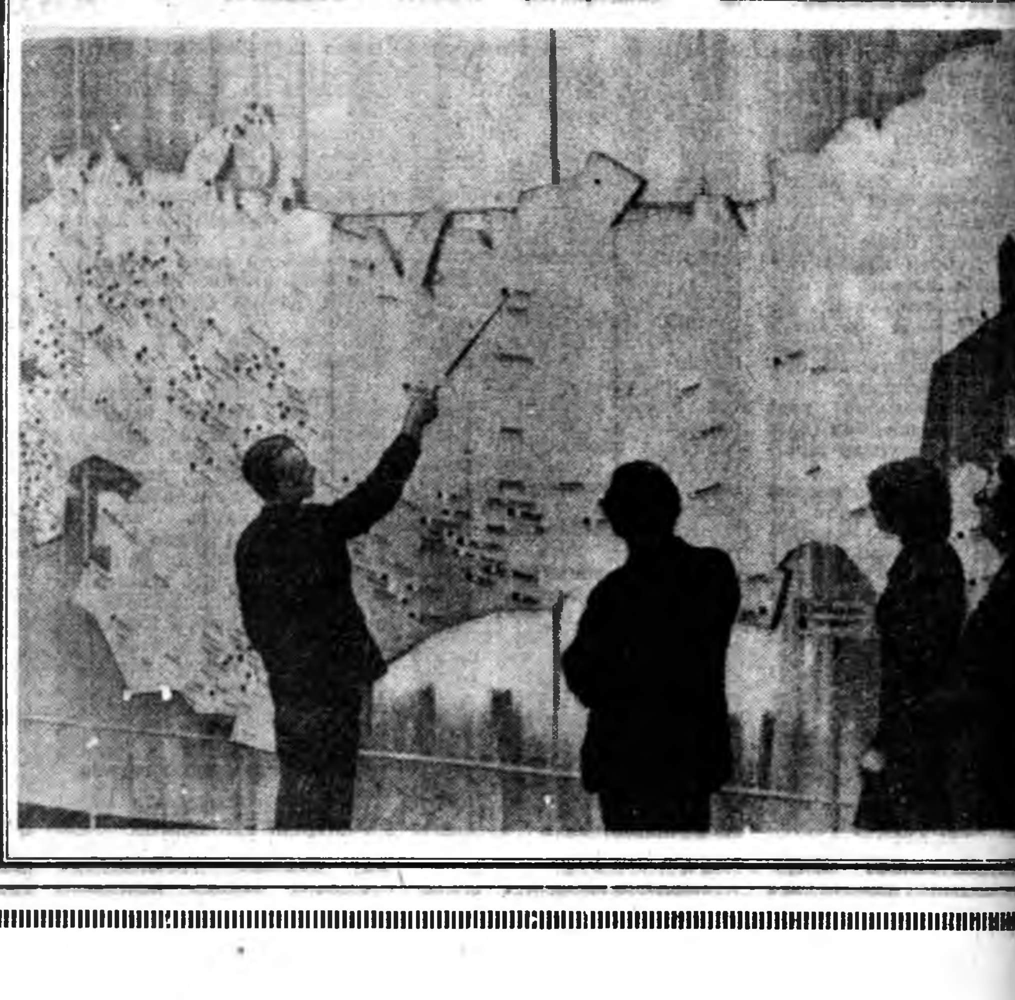
С. БАРДАМОВА

ЛЕНИНГРАДАЙ Металлическа заводто табин жэлэй саада тээ түрүүшын совет турбина бүтээгдээ һэн. Тэрэнэй хүсэн 370 киловатт болодог байгаа

Табин жэлэй турша соо багахан хүсэтэй турбинануудһаа совет энергетикын асари томо турбинанууд хүрэтэр ехэ зам гаталагдаа. Днепровско, Угличска, Рыбинскэ, Волжско, Братска, Красноярска болон бусад олон электростанцинуудай машинанууд энэ заводто бүтээгдэһэн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ карта дээрэ Металлическа заводто бүтээгдэһэн турбинануудай хүдэлжэ байһан электростанцинууд тэмдэглээтэй.

ТАСС-ай фотохроники.

АГУУЕХЭ ИЛАЛТЫН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ХЭЗЭЭДЭШЬЕ ЖАГСААЛДА

Хуа манан тооһон соо урдаа ябаһан танкнуудые заримандаа обёоржо харахын аргагүй болошоно. Т-34 түхэлэй танкын механик-жолоошо Лушан Шойдоров урдаа ябаһан машинын хойтохи фарай гэрэлээр тухайлан, колоннын жагсаал наринаар сахижа, урагшаа ехэл дэрхоор харан ябана. Харгын жэжэ тооһон хамар амаруунь ороод үрбэгэнүүлнэ, нюдыень хордохооно. Август һарын аяма халуун наранай элшэ, хэдэн час таһалгаряагүй хүдэлжэ ябаһан танкын мотоорой халуун хоёрто күлһэниинь гоожожо, аман соонь дабһалиг гашуун амтан гутахадал гэнэ.

Тиимэшье үни ябаагүй байхадань, холо бэшэ үхэр буугай һомонуудай тэһэрхэ абяан ээлжээ эхигүй нэжэгэнэжэ эхилбэ. Колонноор ябаһан танкнууд хүу хажуу тээшээ таран, бэе бэеһээ холо болоод, дары добтолгодо орохоор урагшаа шуумайлдабад. Харгын хуа тооһон һураггүй бараг боложо, гансал эндэ тэндэ танкнуудай хоорондуур улаан дүлэ сорбхилон снарядуудай тэһэрхэнь олон болоодхибо. Заримандаа буугай һомоной гү, али снарядай түгдэрхэйн танкын урдахи зузаан булад хуягые дайраад, халиогандан хажуу тээшээ һиинан ошохонь дуулдахадал гэхэ юм. Механик-жолоошо Лушан Шойдоров урдаһаань буудажа байһан немец фашистнарай танкнуудта машинынгаа хажуу бэеые тудуулхагүйн тула урдаһаань сэб сэхэ залан шэглүүлжэ, зарим газартань зуг татан һайлгажа, заримандаа танкаа бүри түргэдхэжэ ябаад лэ урагшаа тэгүүлнэ.

— Бэрхэш даа, Шойдоров! Иигээд лэ урагшаа дабша! — гээд, командир майор Бибат гэгшын рацияар баяр хүргэхэнь шэхэндэнь дуулдаба.

Хэдэн зуу, мянган хуягта машинануудай зэргэ хүнхинэлдэн, урда урдаһаа тулалсаад шахуу буудалдажа байхадань һүртэйшье гээшэнь хэлэшэгүй: Снарядуудай зай забһаргүй тэһэрхэдэ, дүрэжэ байһан танкнуудай хара утаанда газар тэнгэри хоёр нииилэжэ, заримандаа цаһан хара үүлэндэ халхалагдан харагдахаяа болишоно хэбэртэй.

Тиигэжэ 1944 оной зун Хэжэнгэ нютагай хүбүүн танкист Лушан Доржиевич Нэгэдэхи Украинска фронтын зэргэдэ ябалсажа, Курск-Орловско шадар болоһон дэлхэй дээрэ урдань дуулдаагүй ехэ, хоёр талаһаа хэдэ мянган танкнуудай урда урдаһаа хаража тулалдаһан айхабтар шанга байлдаанда хабаадалсаа һэн.

Тэрэл байлдаанда Лушанай ябалсаһан хэдэн танкнууд буудалда буудалдаһаар урагшаа һэтэ сохин дабшажа, гэнтэ мэдэн гэхэдээ дайсанай ара талада холо гарашаһан байгаа. Соль гэжэ багахан тосхондо шэбээлһэн, техникэ зэбсэгээр түгэс гитлеровскэ томохон сэрэгтэй тулалдаха баатай болобо. Эндэ танкист Шойдоров ехэл һүбэлгэн бэрхэ байһанаараа шалгараа һэн. Танкынгаа командирай хүндөөр шархатахадань, гурбадахи нүхэртөө тэрэнээ ара тала руу, санчастьда абаашуулаад, өөрөө танк соогоо гансаараа үлэбэ. Энэ халуун үедэ дайшалхы машиные орхихогүй ха юмши. Дайсанай үхэр буунууд, танкнууд манайхиниие жалга сооһоо гарганагүй, буудажал байна. Энэ үедэ Лушанай танк бэшэнһээ хажуу тээ таһараад, немецүүдтэ харагдахагүй, багахан добын саана байгаа.

«Байза, эдэ нохойнууд намайе харанагүй, энээхэниинень һамбаашалжа, тэрээхэн эбдэрһэн һүмын шулуун хүреэнэй саана ороод буудаа һаа, ехэл зохид ха» — гэжэ бодоод, танкаяа тэрээн уруу түргэн залаба. Энээниие немецүүд хаража үрдеэгүй юм гү, юрэдөөл, буудабагүй. Һүмын шулуун хүреэнэй забһараар харахадань, дайсадай хэдэн буу, танкнууд байба. Тэдэниие һайса мэргэлжэ ерээд, дээрэ дээрэһээнь хэдэн снаряд ябуулжархиба. Хаанаһааншье буудаһыень ойлгожо ядаһан фашистнууд мэгдэһэндээ, хүреэлэгдэжэ байнабди гэжэ айгаа гү, юрэдөөл, түргэхэн тэрьелжэ арилаа һэн. Тэрэ тулалдаанда Лушан Доржиевич дайсанай 1 танк, 5 үхэр буу үй бута сохиһон, олохон солдадые һүнөөһэн байба. Энэ баатаршалгынгаа түлөө Дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаа бэлэй.

Мүн Белгород шадар болоһон байлдаанда тэрэнэй алба хэжэ байһан часть дайсанай булюу хүсэтэй сэрэгтэй тулалдажа, хэдэн танкнуудаа алдаад, зариманиинь хүреэлэгдэжэ, бэшэниинь гэдэргээ сухариха баатай болоо. Шэб харанхы һүни. Тойроод танигдаагүй ой модон, бургааһа шугы. Шоссе харгыгаар фашистнарай танк, машинанууд залгаа һүндэлнэ, хүлгэнэ. Хүреэлэлгэһээ гараха арга бэдэржэ ябаһан манай арбаад сэрэгшэд нэгэ багахан тосхоной хажууда зогсобо. Шагнана. Захын гэрэй хажууда танк, машинанууд барбайлдана. Заримынайнь мотоор унтараагдаагүй хүдэлжэ байба. Немецүүд гэртэ орсно, гарана, дуугаралдана.

Тэдэнтэй ябаһан майор гараараа зангажа, нүхэдөө булта дүтэлхыень захирба.

— Зай, нүхэд, дайсанай сэрэгүүд соогуур ябагаар гаража өөһэдынхидтөө хүрэхэмнай бэрхэтэй байна. Буу зэбсэгнай хэдэн автомат, винтовко. Аргатай һаа, эдэ танкнуудайнь нэгэндэ һуугаад гүйлгэлдэшоо һаа, ёһоор лэ байгаа. Немецэй танк ябуулжа шадаха хүн бии гү? — гэжэ тэрэ майор шэбэнэн асууба.

— Би бага зэргэ шадахаб, — гээд, Лушан аргаахан хэлэбэ.

— Зай,тиигээл һаа, харуулшаниинень түргэн усадхаад, һэмээхэн нэгэ — нэгээрээ люк руунь орохобди. Дээрэ дээрэһээ дабхасаад хэбтэхэбди, — гэбэ.

Уданшьегүй тэдэнэр немецүүдэй «фердинанд» танкда һуугаад, өөһэдынхид тээшээ табилуулжа ябаба. Дайсанай танкнууд хажуугаарнь үнгэрнэ. Һүниин харанхыда, хүлгөөн соогуур тэдэнэр тэрэ танкые өөһэдымнай гэжэ һанаһан байгаа хаш. Һүбэлгэн бэрхэ, айхые мэдэхэгүй, зоригтой байһанайнгаа түлөө бусад сэрэгшэдтэй хамта Лушан Шойдоровые командованинь Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай II шатын орденоор шагнаа юм.

Харахаа янзада ямаршье тиимэ баатарлиг гэхээр бэшэ, дундуур аад, маряагүйхэн бэетэй, энеэбхилэн таташан харасатай энэ хүнэй дайшалхы зам тухайгаа хөөрэжэ һуухадань, һониншье, гайхахааршье, этигэжэ ядахааршье шэнги байгаа һэн. Теэд, үнэндөө, инмэл эрэлхэг зоригтой, Эхэ орондоо хизааргүй дуратай, хатуу шэрүүн аюулта дайнда хархис дайсадтай амии бэеэ хайрлангүй тулалдаһан хүбүүдэймнай баатарлиг тэмсэлэй ашаар Илалта туйлагдааха юм. Энэмнай Эхэ оронойнгоо аюулда ороод байһан хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ дайсанай урдаһаа улаан шуһаяа гамнангүй, үбсүүгээрээ халхалан бодоһон, манай зол жаргалай, сүлөөтэ һайхан ажабайдалай түлөө эдир залуу наһаяа, элүүр энхэ бэеэ үгэһэн олон миллион совет сэрэгшэдэй нэгэн шуу.

— Зунай үдэр Шилсаана уулын үбэртэ газар хахалжа байтарнай, немец фашистнар манай Эхэ орондо добтолон оробо гэһэн мэдээсэл дуулахадаа, зай мордохо сагнай ерэбэл даа гэжэ бэеэ зэһээ һэмби. Тэрэ үдэрые хэзээдэшье мартахагүйб. Би тэрэ жэлдэ сэрэгэй уялгата албанһаа һаял ерээд байгаа ха юмбиб. Дайнда мордоһоор түрүүн Смоленск шадар, удаань Брянскын ой соогуур танк жолоодон, 1942-43 онууд соо олохон байлдаануудта хабаадааб, — гэжэ Лушан Доржиевич хөөрэнэ.

1944 ондо хүндөөр шархатаад, госпитальдо удаан хэбтэжэ, бага хүл дээрээ гарабашье, дахин дайлалдажа шадахагүй гүүлээд, нютагаа бусаа бэлэй. Гэртээ ерээд удааншье байгаагүй. Эхэнэрнүүд, наһаа хүсөөгүй үхибүүдэй хуушан муу колесно тракторнуудтай ноолдожо, үдэр һүнигүй хээрэ хүдэлжэ байхадань, хараад һууха аргагүй һэн. Тулгуураа тулаһан зандаа доколһоор тэрэ Чисаанын МТС-эй директортэ орожо ерэбэ.

— Шадалаймзэргээр нэгэ ажал үгыт даа. Тракторташ хүдэлхэдэм болохо, — гэбэ.

— Шэг шарайешни харахада, бэеш үшөөл заһараагүй хэбэртэй. Ажалла гэхэ аргамнигүй. Даб дээрэ тракторай бригадын бригадираар хүдэлөөд үзэхэбши даа, — гэжэ директорынь хэлэбэ.

— Хамаагүй. Мүнөө дайсанай үшөө дарагдаагүй байхада, шархатаһан хүнби гэжэ янгархажа хэбтэхэ аргагүй. Тиигээ һаам, фронтдо үлэһэн нүхэдни юун гэхэб, гэжэ, — Лушан солдат ёһоор тоб байса хэлээ бэлэй.

Үнэндөө, тэрэ үедэ тракторай бригадын бригадираар хүдэлхэнь эгээл хүшэр ажал байгаа. Трактор, машина хуу хуушаржа муудашанхай, тэдэниие заһабарилха гэхэдэ запчасть байхагүй, хүнүүдыншье ехэнхидээ ямаршье һуралсал, курса дүүргээгүй, фронтдо ошоһон эрэшүүлые һэлгэһэн эхэнэрнүүд, бага үхибүүд. Бултал бригадираа хараад байха. Һүни, үдэр тракторай хээрэ эбдэршэхэдэ, өөрөөл заһалсаагүйдэнь аргагүй. Ондоо хэндэ найдахабши. Лушан хабар эртэ таряалан дээрэ гараад, үбэлэй хүйтэн болотор гэртээшье ерэхэ сүлөөгүй хүдэлэгшэ һэн. Бригадир шангарха газартань шангаржа, хүхеэхэ, энеэлгэхэ газартань хошон хурса үгөөрөө энеэлгэжэ байгаад, хүн зоноо хүдэлгэжэ шададаг бэлэй.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо гуша шахуу жэл үнгэрбэ. Нүхэр Шойдоров үнөөхил соггой хүхюун зандаа, «булад хүлэгэйнгөө» жолоо бүхөөр барижа ябана. Хуушанай солдат, дайнай ветеран ажалай дайшалхы жагсаалай түрүү зэргэдэ ябаһан лэ зандаа. Мүнөө хэнһээшье асуугаа һаатнай, Хэжэнгын совхоздо Лушан Доржиевичай хабаадалсалгагүйгөөр нэгэшье дахин үнгэргэгдэһэн хабарай тарилга, ургаса хуряалга, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ, техникэ заһабарилга, юрэдөө трактор, машинаар хэхэ ямаршье ажал үгы ёһотой. Гал дүлэн соогуур хатуужаһан, ямаршье бэрхэшээлнээ тунхаридаггүй, аюулта дайн байлдаанда, амгалан ажал дээрэшье Эхэ оронтоёо алхамаа адли татан, хододоол коммунистын жэшээ харуулжа ябадаг инмэл хүнүүдые манай арад зон хэзээдэшье мартадаггүй.

М. НАМЖИЛОВ.
Хэжэнгын аймаг.

КУЙБЫШЕВ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан энэ дайшалхы самолёт мүнөө Куйбышевска авиационно заводой үүдэнэй дэргэдэ, үндэр табсан дээрэ тодхогдобо.

Дайнай хатуу шэрүүн жэлнүүдэй нэгэ үдэр энэ самолет Карелиин газар дайда дээрэ унагаагдаһан аад, гушан жэлэй үнгэрһэн хойно ой сооһоо олдоһон байгаа. Предприятиин комсомолшуудай гүйлтаар тэрэ самолёдые Куйбышев хото асарба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсагша, урдань сэрэгэй летчик байһан Д. Сафронов Карелиин газар дээрэ болоһон агаарай байлдаанууд тухай залуу хүдэлмэрнишэдтэ хөөрэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

АРАДАЙ ДУУНУУД ЗЭДЭЛБЭ

Ирагуу гоё аялга дуу зэдэлүүлжэ, зүрхэ сэдьхэлээ баясуулхаһаа һайхан юумэн үгы гэжэ хэлсэдэг. Мүн даа. Дуун хүнэй ажабайдалые шэмэглэн гоёолсожо, ямаршье сагта урма зориг бадаруулжа байдаг шуу. Хүгжэмшэдэй найруулһан дуун бүхэн арадай сэдьхэлые дууһан эзэлдэггүй, зарим ушарта богони наһатай байха юм. Харин ирагуу гоё хүгжэмтэй дуунууд ута наһатай, хэды олон үе дамжан ерэжэ, бүришье гоёор зэдэлжэ, хүнэй сэдьхэлые үргы сэсэгээр шэмэглэжэ байдаг ха юм.

Соёлой байшан соо, хүдөөгэй клубта зугаа дуун ханхинажа, ажалша зониие баясуулһаар. Дуунай зэдэлээгүй газар нютаг гэжэ манай Буряадта байхагүй.

Һаяшаг Улаан-Үдын аймагта арадай дуунуудай хоёрдохи тур болобо. Аймгүйсэдкомой соёлой таһагай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө нютагуудаар ябажа, арадай дуунуудай аялга шагнаһан, шэлэжэ абаһан байна. Энэ хэрэгтэ Оронгын соёлой байшан илангаяа һайнаар бэлдэһэн. Энэ байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн хоорто 22 хүн оролсоно. Бултанда мэдээжэ «Оронгын татуур», «Хадын саанаһаа наран гаража» гэһэн хоёр дуун ирагуу гоёор зэдэлжэ, харагшадые баясуулаа. Талаар тунама аялга зэдэлжэ, дуу гүйсэдхэгшэдэй һайхан хоолойтой, шадамар бэрхэ байһые харуулаа.

Оронгын дунда һургуулиин багша, уран һайханай бүлгэмдэ үнинэй хабаадагша Г. Бальчинов «Амар мэндые хүргэнэбди» «Баруун шугы» гэжэ хоёр дуу ирагуу гоёор зэдэлүүлжэ, харагшадай магтаал һайшаалда хүртөө. Оронгын совхозой түрүү хонишон Бимба Бадмаев гансашье ажалдаа шалгардаг бэшэ, харин уран һайханай ажал хүдэлмэридэ хабаадалсажа, бэлиг шадабарияа туршадаг байна. «Ханхинадаг хухы» гэжэ дуу хангюурдажа, эрхим сэгнэлтэ абаа. Арадай дуунуудай республиканска харалгада хабаадалсаха болоо. Аймагай харалгада Оронгын соёлой байшанһаа арбан хоёр номер харуулагдаһан байна. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, Оронгоһоо бүхы дээрээ 35 хүн хабаадалсаа. Хүдөөгэй соёлой байшангуудай дундаһаа Оронгын соёлой байшан нэгэдэхи һуури эзэлээ.

Даши Доржиев гэжэ үбгэжөөл пенсидэ гараашье һаа, һанаа амархан гэртээ һуудаггүй, саг үргэлжэ Гильбэрынгээ соёлой байшангай үүдэ татажа ородог юм. Залуушуулай гүйсэдхэһэн дуу, хатарнуудые хаража, шагнажа бахархахаһаа гадна, өөрөөшье хабаадалсадаг байна. Аймагай харалга дээрэ нютагтаа хүндэтэй үбгэжөөл «Мориной соло» дуулажа, республиканска харалгада хабаадалсаха эрхэтэй болоо. «Заветы Ильича» совхозой һаалишан Валентина Будажапова «Арбаадхан сэргэндээ», «Трактористын дуун» гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ хоёр дуу хонгёо уянгатайгаар дуулажа, мүн баһа республиканска харалгада хабаадалсаха болобо. Энэ ажахын хонишон, уран һайханай бүлгэмэй ажалда үнинэй хабаадалсагша Дашинима Вамбуев «Алтанхан дэлхэй захагүй», «Элһэн харгы» гэжэ дуунуудые зэдэлүүлжэ, онсо шалгараа. Тэрэнэй гүйсэдхэһэн дуунууд миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн байна. Эгээ залуу дуушан Ганжур Варнаков «Сэргэндээ байхадаа», «Колхозоймнай баялиг» гэжэ дуу илангаяа гоёор дуулажа, республиканска харалга дээрэ дуулаха эрхэтэй болоо.

Гильбэрын соёлой байшангай ажалые һайшаамаар. Нютагай соёлшод уран һайханай бүлгэмэй ажалда олон хүнүүдые хабаадуулжа шадана, гоё һайхантай дүтэ нүхэсүүлхые оролдоно. Арбан долоотой хүбүүд, басагадһаа эхилээд, жара наһатай үбгэжөөлнүүд хүрэтэрөө клубай ажалда хабаадалсана. Һаалишад, малшад, механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар соёлой ажалаар һонирхоно, соёлшодто хамһалсана.

Гильбэрын артистнар Хүйтэнэй соёлшодтой ана-мана мүрысэжэ, хоёрдохи һууринуудые эзэлбэ. Хүйтэнэй соёлшод харалгада шэмээшэгүүдэй дуу асарһан байна. Һаалишан П. Л. Васильева, тоо бүридхэгшэ Ф. М. Родионова, наймаашан Е. И. Родионова, багша М. Ф. Михалева болон бусад сүлөөтэй сагтаа клубта ерэжэ, концерт наада бэлдэлсэдэг байна. Тэдэнэй гүйсэдхэһэн дуунуудые хүнүүд илангаяа халуунаар угтаа. «Во кузнице» гэжэ дуугаараа республиканска харалгада кандидадаар абтаһан юм.

Аймагай харалгада анха түрүүшынхеэ Надейнэ гэжэ тосхоной клубай эдэбхигэд хабаадалсаа. Тиигээшье һаа, яһала урагшатай байгаа. Хубсаһа хунарынь таарама зохид, онсо өөрын удхатай. Самоварһаа сай аягалжа байгаад, дуулаһаниинь һайшаалтай. «Путь дороженька» гэжэ дуугаараа республиканска харалгада хабаадалсахаар зууршалагдаа.

Нютаг бүхэндэ бэлигтэй бэрхэ дуушад бии. Жара юһэ наһатай Б. Бадмацыренов Дээдэ-Ивалгада ажаһуудаг. Хуур дээрэ наадажа байгаад буряад дуу гүйсэдхэжэ, хүнүүдые баясуулаа. Ехэ-Куналейн эрэшүүл һүрөөтэй шангаар дуулажа, арадай дуунай дундаршагүй баян байһые харуулаа. Үбсүү хүшама һахалтай үбгэжөөлнүүдые харахадаа баясаха, омогорхохо ушартай байгаабди. Эгээ ахань Влас Трофимович Иванов ерэ наһатай. «Ленин тухай дуу» илангаяа һайнаар дуулаа. Эдэ үбгэжөөлнүүд тусхай машина эрижэ ябаагүй, харин маршрутна автобусоор аймагай түб ерэһэн байна.

Ивалгын гидротехникумэй уран һайханай бүлгэмэйхид энэ харалгада анха түрүүшынхеэ хабаадалсабашье, бэлигтэй бэрхэ байһанаараа хүнүүдые гайхуулаа, баясуулаашье. Уран һайханайнь хүтэлбэрилэгшэ С. Гаврилова ансамбляа тон зүбөөр эмхидхэжэ, аялга хүхалгыень тааруулжа шадаһан байна. «В темном лесе» «Плещут холодные волны» гэжэ хоёр дуу ёһотой бэрхэ дуушад мэтэ гоёор дуулажа, хүнүүдые баясуулһан юм.

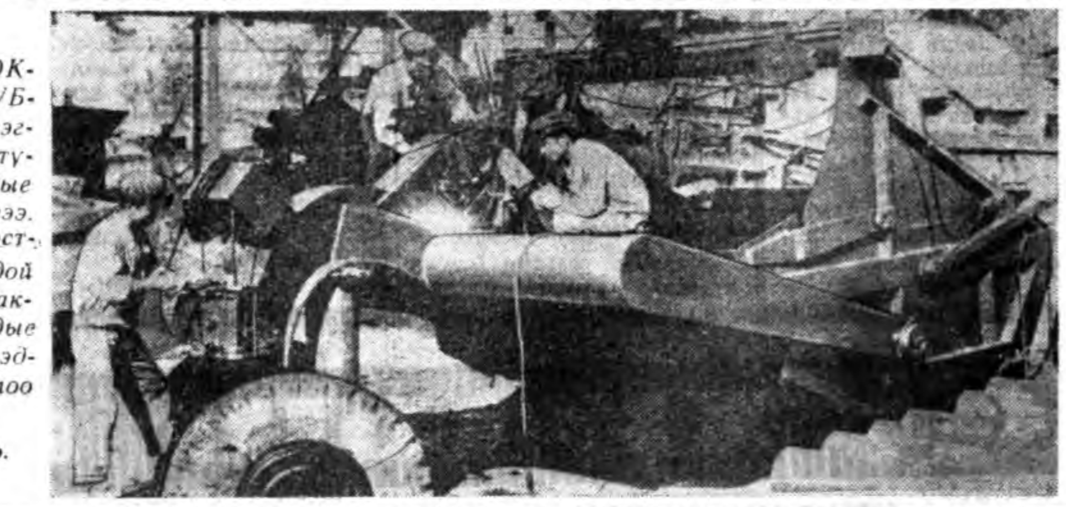
Аймагай харалгада эрхимлэһэн дуушад эмхидхэлэй комитедэй грамотануудаар, бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Иигэжэ арадай дуунууд ханхинан зэдэлжэ, хонгёо һайхан хоолойтой, бэлигтэй бэрхэ дуушадай олошоржо байһые үшөө дахин гэршэлбэ.

З. МАЛХАНОВА,
Улаан-Үдын аймгүйсэдкомой соёлой таһагай хүдэлмэрилэгшэ.

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКЫН машина бүтээгшэд үнгэрһэн жэлэй түсэбтэ даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргээ. Ирригациин чинистерствын механическа заводой хүдэлмэрилэгшэд тракторнуудай скрепернүүдые болзорһоонь урид үйлэдбэрилжэ шададаг болоо (зураг дээрэ).

ВИА—ТАСС-ай фото.

ХҮРШЭ ОБЛАСТИИН ҺОНИН

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ—БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

Усть-Ордын Буряадай национальна округой һаалиин фермэнүүдэй малшад гүрэндэ һү худалдаха 1974 оной түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Ноябриин 18-най мэдээгээр, 94.265 тоннын орондо 94.300 тонно һүн гүрэндэ тушаагдаа. 1973 оной энэ үеынхитэй сасуулжа үзэхэдэ, 11.292 тонно һүн ехээр худалдагдаа.

Боохоной, Нүхэдэй аймагуудай малшад энэ амжалтада ехэхэн хубитаяа оруулаа. Социалис мүрысөөндэ туйлаһан амжалтанууд хадаа округой һаалиин фермэнүүдэй бүхы һаалишад, малшадай үсэд нэтэрүү ажалай үрэ дүн болоно гээшэ.

Үнеэн бүхэнэй һаам 1973 оной энэ үеынхитэй сасуулхада, 179 килограммаар дээшэлжэ, бүхы дээрээ 2.023 килограммда хүрэһэн байна. Тиихэдэ Алайрай аймагай Ленинэй ба Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта үнеэн бүхэнһөө 3.035 ба 2.904 килограмм һүн һаагдаа.

Округой 54 ажахыһаа 31-иинь сагаан эдеэ гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргэбэ. Эндэ Бэлшэрэй, Үбэсын, Шарадай, Нүхэдэй совхозуудые. Эхирэд-Булгадай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые онсо тэмдэглэмээр.

ҺҮҮЛШЫН ХҮДЭЛМЭРИ ХЭГДЭНЭ

Новонукутск тосхоной шэнэ һургуулиин барилгын һүүлшын хүдэлмэри хэгдэнэ. Хоёр дабхар уужам һаруул байшан удангүй һурагшадые угтан абахань.

Үргэн сэлюун коридорнууд, гэрэлтэй һаруул класснууд, ажалда һургаха тусхай кабинедүүд эндэ бии юм. Һургуулиин мебель, түхеэрэлгэ мүнөө асарагдаа. Шэнэ һургуулида орохоор түрүүшын хонхын жэнгиртэр оройдоо хэдэн үдэр үлэбэ.

ҺОНИРХОЛТОЙ КОНЦЕРТ БЭЛДЭГДЭНЭ

Боохоной арадай филармони 1974 оной хабар эмхидхэгдэһэн юм. Бэлшэрэй болон аймагай соёлой байшангуудай арадай хатарай коллективүүд, Боохоной Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай училищиин буряад арадай инструментнүүдэй оркестр, мүн тэрэшэлэн Каменскын хүдөөгэй соёлой байшангай арадай хоор тэрэнэй бүридэлдэ ороно.

Мүнөө нютагай артистнар шэнэ программа бэлдэжэ байна.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ ТАБИГДАХАНЬ

Алайрай аймагай соёлой байшангай дэргэдэхи драмтеатрай коллектив нютагайнгаа драматург Александр Вампиловай «Нёдондо нажар Чулимскда» («Прошлым летом в Чулимске») гэжэ пьесэ табихаар бэлдэжэ байнхай.

— Александр Вампилов Алайрай аймагта түрэжэ, ехэ болоһон, Кутулигай дунда һургуули дүүргэһэн юм, — гэжэ тус театрай режиссёр А. И. Алексеев хөөрэнэ.

«Нёдондо нажар Чулимскда» гэһэн пьесэ залуугаар наһа бараһан бэлигтэй драматургын һүүлшын зохёол болоно. Зүжэгэй премьерэ һаяар Кутулигай дунда һургуулида Вампиловай музейн нээгдэһэнэй баярай үдэртэ зорюулагдажа, хүн зондо харуулагдаха юм. ГАИ-гай инспектор В. И. Максимов гол рольдо наадана.

УЧИЛИЩИИН 40 ЖЭЛ

Кутулигай хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй училищи дүшэн жэлэйнгээ ой тэмдэглэбэ. Энэ училищи округой түрүүшын училищинуудай нэгэн болоно.

Дүшэн жэл соо энэ училищи хэдэн мянгаад трактористнууд, комбайнернууд, жолоошод болон ветеринарна технигүүдые бэлдэжэ гаргаа. Энэ училищида Социалис Ажалай Геройнууд С. П. Колесников, И. Н. Вязьмин, Ленинэй гурбан орденой кавалер И. И. Ревтов болон бусад һураһан байха.

Мүнөө һуралсалай хоёр дабхар томо корпус, һайнаар түхеэрэгдэһэн аудиторинууд, спортын зал, хамтын байра эндэ бии юм. Мастерскойнуудынь хүдөө ажахын шэнэ техникэ, машинаар хангагданхай. Байгша оной һуралсалай жэлдэ училищида 800 хүбүүд, басагад һурана.

СҮҮДХЭДЭЭ 1000 ТОННО

Забитын шулуун нүүрһэнэй шахтын шахтёрнууд ажалай вахтада жагсажа, нүүрһэ малтаха даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Арбан һарын туршада тэдэнэр түсэбһөө гадуур 18.000 тонно «хара алта» малтажа гаргаа.

Шахтын нүүрһэшэн Владимир Николаевич Дошиной участок «Востсибуголь» комбинадай горнягуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа, түрүү һуури эзэлбэ. Горнягууд сүүдхэдээ шулуун нүүрһэ гаргалгаяа 1.000 тоннодо хүргэнэ.

Ветерануудшанда зууршалагдаба

Заларин гипсовэ рудниигай коллективэй хамтын суглаан боложо, диспетчер А. И. Чугурова ба хангалгын талаар инженер А. Ф. Панасенко гэгшэдые пенсидэ үдэшөө. Гадна «Ажалай ветеран» гэһэн медаляар тэдэнэрые шагнаха гэһэн гүйлтатайгаар Министерствэдэ бэшэг эльгээхэ гэжэ суглаан дээрэ шиидхэгдэбэ.

С. ЕЛАЕВ.
Эрхүүгэй область.

НАЙМААНАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ—САГАЙ ЭРИЛТЭЭР

СССР-эй потребкооперациин этигэмжэтэ түлөөлэгшэдэй IX съездын болоһоор һараһаа үгэрөөд байна гээшэ. Энэ съезд хадаа манай ороной 62 миллион пайщигуудай ажабайдалда айхабтар ехэ удха шанартай хэрэг болоо юм. Тиин би түлөөлэгшэдэй энэ ехэ хуралда хабаадалсаһандаа тон баяртай бусаа һэм. Һамда, хүдөө нютагай юрын ажалша эхэнэрто үзүүлэгдэһэн найдабаридань хүрюусан, өөрынгөө даажа байһан ажал хэрэгые урдынхиһаа үшөө һайнаар эмхидхэн ябуулха урма зориг досоомни түрэнэ.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин этигэмжэтэ түлөөлэгшэдэй съездые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Советэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тусхай бэшэгээр амаршалжа, кооператорнуудай ажалые үндэрөөр сэгнэһэниинь, юһэдэхи табан жэлдэ хараалһан түсэбүүдээ болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй өөһэдынгөө зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ байһанда батаар найдаһаниинь хэн хэнэймнайшье хүсэл зоригые ехээр бадаруулаа ха.

Худалдаа наймаанай, бэлэдхэлэй, үйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулхын тулада бүхы нөөсэнүүдээ ашаглаха, хото болон хүдөөгэй харилсаа холбоое улам үргэдхэхэ гэһэн гүрэн түрын удха шанартай хөөрэлдөөн тус съезд дээрэ болоһон байна. Эдэ бүгэдые анхаран шагнажа, шэнэ бодол ойндоо хадуужа һуухадаа, совет хүдөө нютагай ажабайдалда потребкооперациин хэды ехэ үүргэ дүүргэдэгые, хүн зониие худалдаа наймаагаар хангаха талаар манай эмхиин хүдэлмэрилэгшэдэй үндэр харюусалгатай байһые сэдьхэлдээ дахин дахин мэдэрхээр лэ байгаа.

Би аймагайнгаа эд хэрэглэгшэдэй кооперацида 14-дэхи жэлээ хүдэлнэб. Энэ хугасаа дотор хүн зониие худалдаа наймаанай талаар хангаха хүдэлмэри һураггүй һайжараа гэжэ хэлэлтэй. Хүдөөгэй магазинууд шэнэ түхэл шэнжэтэй болоо. Наймаалагшад өөрынгөө ажалда түрүү онол арга нэбтэрүүлжэ, ажалшадые һайнаар хангаха хэрэгтэ анхаралаа ехээр табина. Эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд магазин, столовонуудта элбэгжэнэ, хүн зоной эдэ бүгэдэ зүйлнүүдые ехээр худалдан абаха аргатай байһые харахадаа, сэдьхэлни баяраар дүүрэдэг.

Дүрбэн жэлэй саада тээ болоһон эд хэрэглэгшэдэй кооперациин VIII съездһээ хойшо аймагай түб Нарһата тосхондо «Гастроном», «Универмаг» гэһэн томо томо магазинууд баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа. Гуталай, ажалда хэрэглэгдэдэг эд бараанай, эдеэ хоолой болон бусад магазинууд шэнэдхэн заһабарилагдажа, мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэмөөр түхеэрэгдэнхэй.

Үнгэрһэн дүрбэн жэлдэ манай рыбкоопой розничэ наймаанай эрьесын түсэб 1042 мянган түхэригөөр гэхэ гү, али 25,6 процентээр дээшэлһэн байна. Ажалша зоной үнэ сэнтэй эд бараа элбэгээр худалдан абадаг болоод байһан мүнөө сагта худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд бүри оролдохо жэшээтэйбди.

Худалдаа наймаанай түрүү онол арга ажалдаа хэрэглэжэ, худалдан абагшадай дуратай юумэеэ өөрөө шэлэжэ абадаг байхаар эд бараагаа дэлгэжэ табяад, наймаа хэхэ гуримда орохо тушаа ехэ хүдэлмэри ябуулнабди. Һүүлэй үедэ эд бараанаймнай ехэнхи хубинь энэ шэнэ аргаар худалдагдажа, наймаанай бүхы эрьесын 62,6 процентнь болоод байна.

Манай совхозрыбкоопой наймаалагшад хүдөөгэй хүн зоной ургажа байгаа эрилтэ дүүрэн хангадаг болохо талаар ажал хүдэлмэреэ нилээдгүй һайжаруулаа. Тэдэнэр түсэбөөр хараалагдаһан эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые магазинуудтаа таһалдуулхагүйн түлөө саг соонь захилнуулые үгэжэ байдаг, наймаанай журам һайжаруулна. Тэдэнэй тоодо эдеэ хоолой магазиниие даагша, республикын худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ, коммунис ажалай ударник Варвара Викторовна Уварова, автолавкын наймаалагша Ажалай Улаан Тугай орденто Цэдэн-Дамба Доржиев, гастрономые даагша Тамара Павловна Гаськова, залуу наймаалагша Екатерина Скуратова, «Юбилейный» совхозой түб тосхоной магазиниие даагша Татьяна Княжева, Нарһата һууринай эдеэ хоолой 18-дахи магазинай наймаалагша Софья Житихина гэгшэдэй нарые дурдамаар. Эдэ нүхэднай хараалһан түсэбөө һара бүри үлүүлэн дүүргэдэг байха юм.

Туйлагдаһан амжалтануудаа сэгнэжэ үзэхэ зуураа кооперативна худалдаа наймаа эмхидхэлгэдэ хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, дутуу дунданууд үшөөл бии байһаар гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой зарим предприятинууд түсэбүүдээ дүүргэнэгүй, тэндэ тодхогдоһон оньһон түхеэрэлгэнүүд дүүрэн ашаглагданагүй, гүрэнэй эд бараа үрихэ, үбэршэлхэ, сэнгыень хубилгаад наймаалха ушар үшөөл үзэгдэдэг байһаар.

Ажал хүдэлмэреэ шэнэдхэн һайжаруулха, шиидхэгдээгүй асуудалнуудтаа гол анхаралаа хандуулха эрилтэ бидэнэй урда табигдана гээшэ. Тиин Яруунын кооператорнууд хүн зониие эд бараагаар гүйсэд хангаха хүдэлмэреэ бүри һайжаруулхын, юһэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллана.

Н. ГОМБОЕВА,
СССР-эй потребкооперациин этигэмжэтэдэй IX съездын делегат.

БАУНТЫН ҺОНИН

БЭЛДЭЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИ ҮРГЭДЭНЭ

Ципиканай приискын коллектив юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй алта малталгын хаһада эртээнһээ эхилжэ, һайнаар бэлдэжэ байнхай. Коллективэй горнягууд алтатай элһэ малтан суглуулна. Приискын механическа мастерскойнуудта бүришье хүлгөөтэй — бульдозернууд, драгануудай түхеэрэлгэнүүд заһабарилагдана.

Алтатай элһэ малтан суглуулха хүдэлмэридэ Уакитска участогай коллектив түрүүлжэ ябана. Энэ коллектив 1974 оной үйлэдбэриин түсэб хоёр дахин үлүүлэн дүүргэһэн байна. Карафтидай участогай коллективэй дундаһаа В. Огарковой бригада һайн дүнгүүдгэй ябана.

АНГУУШАДАЙ ОЛЗО

Аймагай ангуушад олзоборилгын хаһые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Хэдэн олон ангуушад бэлэдхэлэй пунктнуудта хоёр дахин ерэжэ, ангай үнэтэ арһа тушааһан байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада Муя голые зубшан агнаһан ангуушад муу бэшэ олзотой бусаа һэн. Тэдэнэр һарын түрүүшын хахад соо 500 гаран хэрмэнэй, 25 булганай арһа тушааһан байна. Уакилай бүлэг ангуушад 120 хэрмэнэй, 15 булганай арһа бэлэдхэлэй пунктда оруулаа.

ОРЫН МЯХА БЭЛЭДХЭНЭ

Үбэлэй янгинама хүйтэнэй эхилэмсээр аймагай Жилиндын, «Амалатский» гэжэ һаяшаг эмхидхэгдэһэн совхозуудай орошод холын бэлшээриһээ оронуудаа буулгажа, үбэлэй байрада оруулба. Орын фермэнүүдтэ тоо бүридхэлэй, ветеринарна һэргылэмжын ажал дүүргэгдэжэ, орын мяха бэлэдхэхэ хаһа эхилбэ.

Аймагай болон республикын худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ дурсагдаһан совхозуудһаа 300 орын мяхан орохо юм. Мүн тиихэдэ орын арһан баһал тушаагдаха байна. Тэрэнэй годоорнь хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгын комбинадуудта гоё һайхан, дулаан гуталнууд оёгдохо, орын арһаар багахан ковернууд бэлэдхэгдэхээр хараалагданхай.

Аймагай «Витимские зори» газетэһээ абтаба.

ИРАГУУ ХҮГЖЭМ ЗЭДЭЛНЭ...

Улаан-Үдэ хотымнай хүн зон ехэ хүгжэмшэ, театрта дуратай гэжэ үнинэй мэдээжэ болонхой.

Үшөө хоёр жэлэй саада тээ камерна оркестр бии болгогдоо һэн. Тэрэ оркестр 1975 оной гарахын урда тээхэнэ арбан наймадахи концертээ табижа, хүгжэмдэ дуратайшуулые баясуулба.

Оркестр һая эмхидхэгдэһэн үедөө оройдоол хэдэхэн хүнүүдтэй байһан юм. Харин мүнөө хори гаран хүн оркестртэ хабаадана. Тэдэнэр хилын саанахи, ородой классигуудай, совет композиторнуудай хүгжэмые олоной дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдоно.

Энэ оркестрэйхид Улаан-Үдын олохон предприятинуудта ошожо, концертнүүдые табина. Оркестрые эмхидхэгшэдэй нэгэн Леонид Гантимуров хүгжэм тухай лекци уншажа, ехэ һонирхолтой мэдээсэлнүүдые дуулгана.

Мүнөө жэлдэ оркестрэйхид үшөө олон концертнүүдые табижа, хүн зоной дунда хүгжэм үргэнөөр нэбтэрүүлхын түлөө оролдохо байна. Оркестрэй репертуарта нилээд олон композиторнуудай зохёолнууд оруулагданхай.

Ингэжэ хүн зоной дунда хүгжэм үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулжа ябаһан оркестрэй хүбүүд, басагадта ехэ амжалта, олоной магтаал хүсэе!

Ф. СОРОКИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: камерна оркестр ээлжээтэ репетици дээрэ.

Авторай фото.

Ажалай түрүүшүүл һурана

Хэдэн жэлэй саада тээ Буряадай хүдөө ажахын институдай дэргэдэ хүдөө ажахыда хүдэлмэрилһэн залуушуулай һураха тусхай отделени байгуулагдаа һэн.

Энэ отделенидэ олохон залуушуул һуража гараһан байха. Тэдэнэрэй олонхидынь даалгаһан хэрэгтээ нарин нягтаар хандадаг, нэтэрүүгээр номоо үзэдэг, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Тиимэшье байнгүй яахаб. Колхоз совхозууд эгээл бэрхэ, эдэбхитэй түлөөлэгшэдоо һуралсалда эльгээнэ бшуу.

Жэшээнь, Цыбик-Дари Цыбиковае түрэл совхозынь ветеринарна факультедтэ һурахаар эльгээгээ һэн. Мүнөө тэрэ эрхимүүдэй тоодо орожо, ленинскэ стипендиат болонхой.

Эрхирэгүй совхоздо бэрхээр хүдэлжэ, хүндэтэй болоһон Самбу Самбуев институдай ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэрэ агрономическа факультедэй 3-дахи курсын комсорг байхаһаа гадна, студентнэрэй барилгын отрядай штабые хүтэлбэрилнэ.

Мүн лэ ветеринарна факультедэй 2-дохи курсын комсорг Бадмажап Бадмаев, агрономическа факультедэй 2-дохи курсын комсорг Галина Нелтанова, комсомолой бюрогой гэшүүн Олейников гэгшэд эрхимээр һуранад.

Мүнөө жэлдэ бэлэдхэлэй отделени 100 хүниие шэлэжэ абаба. Түнхэнэй «Маяк» колхоздо 4 жэл һаалишанаар хүдэлһэн Нина Васильева, Совет Армида алба хэжэ ерэһэн Базаржап Базарсадаев, табан жэл жолоошоноор ажаллаһан Николай Елаев гэгшэд тэдэнэрэй тоодоороно.

З. ТЭЛИН.

СПОРТ

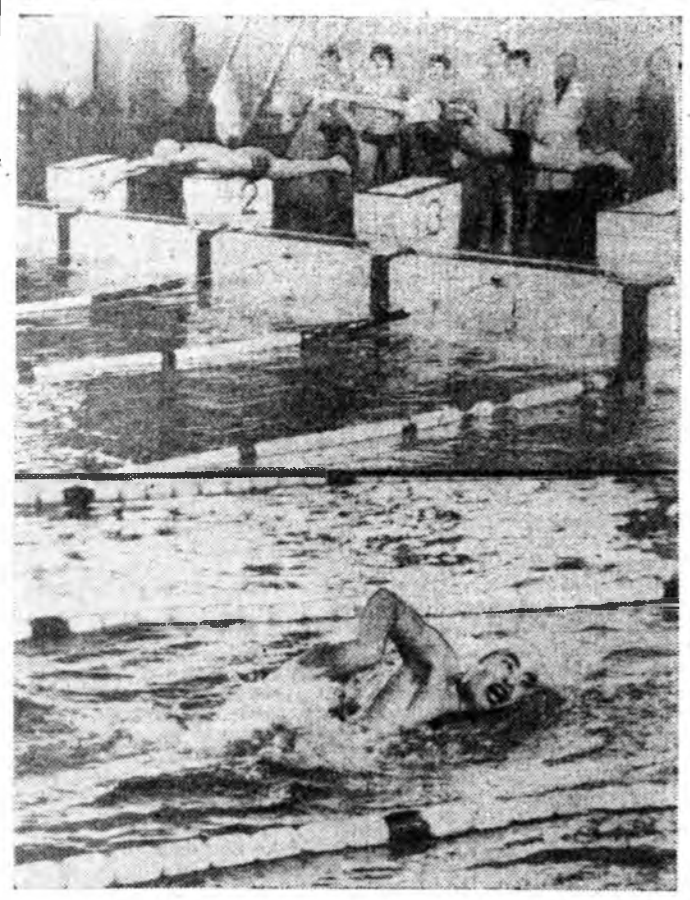
ТАМАРАЛГААР МҮРЫСӨӨН

Тамаралгаар городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн спортын «Забайкалец» гэжэ клубай тамаралгын бассейндэ энэ жэлдэ түрүүшынхеэ үнгэргэгдэбэ. Багшанарай институдай, түмэр замай техникумэй болон «Забайкалец» клубай команданууд эндэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсаа. Тамарагшадай олонхидынь спортын хоёрдохи ба гурбадахи разрядуудай норматив дүүргэһэн байна.

Тиихэдэ 14 наһатай Андрей Волхонский 100 метрэй зайда тамархадаа, спортын нэгэдэхи разрядай дүн харуулаа. Ольга Бердникова 100 метртэ шадамар бэрхээр тамаржа, басагадай дундаһаа шалгарһан байха юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Мүрысөөнэй эхилһые соносхобо. 2. Тамаралга түлэг дундаа.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фототекст.

БҮХЭСОЮЗНА фестиваль тухай

Профессиональна союзуудай бүхэсоюзна түбэй Совет, ВЛКСМ-эй Центральна Комитет, СССР-эй Культурын министерство, СССР-эй Дээдэ ба тусхай дунда һуралсалай министерство, техническэ мэргэжэлэй талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй комитет ажалшадай уран һайханай туйлалтын талаар Бүхэсоюзна түрүүшын фестиваль 1975—1977 онуудта үнгэргэхэ байна. Бүхэсоюзна фестиваль эмхидхэлгэ хадаа ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгые саашадань һайжаруулха, тэдэнэрэй ажалай болон ниитэ-политическэ эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ, сүлөө сагаа таатай зохидоор һайнаар хэрэглэхэ, совет хүн зониие соёлой талаар хангалтые һайжаруулха хэрэгтэ туһалха зэргэтэй.

Бүхэсоюзна түрүүшын фестиваль үйлэдбэриин коллективүүдтэ, һуралсалай газарнуудта, сэрэгэй частьнуудта, соёлой эмхи зургаануудта 1975 оной февральһаа эхилхэ. Арадай бэлиг шадабари тодоруулха, соёл культура болон искусствада ажалшадай туйлаһан амжалта харуулха зорилготойгоор энэ фестиваль үнгэргэгдэхэ болоно.

Конкурснуудта хабаадалсахын тулада уран һайханай эрхим кружогууд, коллективүүд, уран һайханай бүлгэмдэ хабаададаг тус тус хүнүүд областной, хизаарай түб хотонуудта 1976 оной март-сентябрь һарануудта суглараха. Уран һайханай бүлгэмэй коллективүүдэй республиканска конкурснуудай үнгэргэгдэһэнэй һүүлээр бүхы союзна республиканудай ниислэл хотонуудта, мүн лэ РСФСР-эй зарим городуудта 1977 оной апрель-август һарануудта искусствын элдэб зүйлөөр Бүхэсоюзна фестивалиин лауреадуудай харуулгын концерт-наадан үнгэргэгдэхэ.

Фестивальда хабаадагшадые урмашуулхын тулада дипломууд, шангууд, алтан медальнууд бии болгогдоо.

Фестиваль үнгэргэхэ Бүхэсоюзна эмхидхэлэй комитет байгуулагдаа.

(ТАСС).

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ЯПОНОЙ ХҮН ЗОНОЙ ТОО

Японой премьер-министрэй канцеляриин дэргэдэхи тоо бүридхэлэй бюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, 1974 оной сентябриин һүүл багта тус ороной хүн зоной тоо 110 миллион байгаа. 1872 ондо хэгдэһэн ниитэ национальна бүридхэлһөө хойшо хүн зонойнь тоо гурба дахин олошорбо. Тиихэдэ Японд 34.810 мянган хүн байһан юм.

Мүнөө дэлхэйн бүхы хүн зоной тоо 3,8 миллиард хүрэжэ байна гэбэл, Японой хүн зон тэрэнэй гурбан процент болоно. Тиигэжэ энэ байдалаараа дэлхэй дээрэ Хитад, Инди, Советскэ Союз, Америкын Холбоото Штадууд болон Индонези оронуудай удаа зургаадахи һуури эзэлнэ.

Японой олтирогуудта ажаһуугшадай тоо нэгэ дүрбэлжэн километр бүхэндэ дундаа зэргээр 295 хүн хүртэнэ. Энэ талаараа Япон дэлхэй дээрэ Бангладеш, Урда Корей, Нидерланд, Бельгиин удаа. табадахи һуури эзэлнэ.

Японой хүн зон али зэргэ түргэнөөр олошорноб гэбэл, 1945—1950 онууд соо 2,9 процент, харин мүнөө үедэ тэрэнь бага зэргэ удааржа, 1,3 процент (бүхы дэлхэй дээрэ хүн зоной ургалта дунда зэргээр 2,1 процент) болоно. Японой тоо бүридхэлэй бюрогой уридшалан багсааһан, мүн шэнжэлгын ёһоор 2.015 ондо тус ороной хүн зоной тоо 120 миллиондо хүрэхэ, тиигээд саашадаа ургалтань зогсохо юм гэһэн байна.

МОГОЙН «ҺҮИДХЭЛ»

Электрын элшэ хүсэ дамжуулдаг утаһанда оройлдоһон абарга могой Сидзуока хото (Япон) шадарай электросетьдэ замыкани хэжэ, элшэ хүсэ дамжуулгые зогсооһон байна. Тэрэ үедэнь тэндэ хүйтэн болоһон байгаа. Харин трансформаторһаа гараһан дулаанай ольһондо могой ойртожо. тиимэ һүйд татаба ха юм. Энэ уршагаар электрын элшэ хүсэн хаагдажа, хахад час тухай саг соо Токио-Осака хотонуудай хоорондохи түмэр замаар ябаһан 15 түргэн поезд һаатаба. Тиигэжэ хожомдоһон пассажирнуудта Японой түмэр замай управлени 4,8 миллион иен түлэһэн байна.

ПАРИКМАХЕРНУУДАЙ ГУЙЛТА

80 мянган үһэ заһагшадые нэгэдүүлһэн Шри Ланка республикын парикмахернуудай профсоюз эрэшүүлэй үһэеэ утаар табихыень хорихо тухай хуули гаргаха гэһэн эрилтэтэй гуйлта-бэшэг оронойнгоо дээдын засагай зургаанда бариһан байна. «Иимэ хуули гаргаагүй һаа, бидэнэй мэргэжэл «һүнэхэнь» гэжэ парикмахернууд гуйлта-бэшэг соогоо мэдүүлһэн байха юм.

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

РАДИО ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН

ВАРШАВА

ПОРП-ын ЦК-гай пленум

ТАСС

Польшын Хүдэлмэришэдэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гай пленум январиин 6-да эндэ эхилээ. Хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлхэ энэ пленумэй зүблэхэ зүйлдэнь социалис байгуулалтын гол хүсэн болохо партиие суртал-бодолой, политическэ ба эмхидхэлэй талаарнь бэхижүүлхэ тухай асуудал табигдаба.

Тус пленумые ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек нээгээ.

ХАНОЙ

Сүлөөлэлгын хүсэнэй амжалтанууд

ТАСС

Камбоджын патриодууд амжалтата дайшалхы ябуулгануудые хэжэ, Шэнэ жэлээ эхилбэ. Камбоджые сүлөөлхэ Арадай национальна зэбсэгтэ хүсэнүүд бүхы гол фронтнууд дээрэ, илангаяа Камбоджын ниислэлэй оршон тойрондо эшээлһэн хархис ерэгүүдтэ эсэргүү добтолгоёо улам шангадхана.

Камбоджоһоо абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, сүлөөлэлгын хүсэнүүд Пномпеньһээ хойгуур ба баруугаар оройдоо 10 километрэй зайда лонноловско армиин эзэлжэ байгаа хэдэ хэдэн шухала пунктнуудые январиин 1-дэ буляан абаа. Бекчанай. Аншуоной районно центрнүүд сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй хиналта доро сүм оронхой. Январиин түрүүшын үдэрнүүдтэ эдэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд Пномпениин нүгөө таладахи Меконг мүрэнэй зүүн бэедэ гараа.

Тиин, Пномпеньдэ, тэрэнэй оршон тойрондо байһан лонноловско сэрэгүүд ороной тон шухала районуудһаа, тэрэ тоодо Камбоджын барайгараар баян гол нютагуудһаа таһалагданхай. Пномпень имагтал агаараар, Меконг мүрэн дээгүүр холбоотой байна. Гэхэ зуура, Сайгонһоо эльгээгдэһэн ашаанууд шанга хамгаалга доро Меконг мүрэнөөр дамжуулагдана.

Национальна нэгэдэлэй королевскэ правительствын премьер-министрэй орлогшо, национальна оборонын министр Кхиеу Самфан добтолгоёо бүри эдэбхитэй болгохыень Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдые шэнэ жэлэй бэшэг дотор уряалһан байна. Пномпениин засаг захиргаан «бүхы фронтнууд дээрэ хүндэ хүшэр диилдэлгэдэ ороно, политическэ ба экономическа гүнзэгы зүришэлдөөндэ нэрбэгдэнэ», — гэжэ тэрэ бэшэг доторнь тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

ДЕЛИ

Харилсаагаа һайжаруулха хүсэлэнтэй

ТАСС

Индиин правительство хүршэ оронуудтаа, тэрэ тоодо Пакистантай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бүхы талаарнь хүгжөөхэ хараа бодол баримталжа үргэлжэлхэ хүсэлэнтэй. Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Бипин Пал Дас Гаухати хотодохи (Ассам штат) пресс-конференци дээрэ энээн тухай мэдүүлбэ. Индиин ба Хитадай хоорондын харилсаа заһаруулхые Инди мүн лэ хүсэнэ гэжэ В. П. Дас тэмдэглээ. Гэхэ зуура, Пекинэй зүгһөө болохотой ямаршье ябуулга мүнөө хүрэтэр хэгдээгүй байна.

Тэрээнһээ гадна, Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд Нагаленд, Мизорам гэхэ мэтэ Индиин хизаар нютагуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааран, Индидэ харша номнол хэдэг байһаар.

ДЕЛИ

Национальна экономикын аша туһада

ТАСС

Индиин нүүрһэнэй үйлэдбэри горитойгоор хүгжэнэ. 1974-75 финансын жэлэй түрүүшын юһэ һарын турша соо 62,5 миллион тонно нүүрһэ малтажа абаа. Харин урда жэлэй энэл үе соо 58,8 миллион тонно абаһан юм. Индиин нүүрһэнэй промышленностиин департаментын мэдээнүүдэй ёһоор, мүнөөнэй финансын жэлэй турша соо 83 миллион тонно гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 10 миллион тонноор ехэ нүүрһэн малтагдан абтаха.

Иимэ ехэ ургалта хадаа түбхын түрүүндэ орон доторхи нүүрһэ үйлэдбэрилгын хэрэгые правительствын хиналта доро абаһанай үрэ дүн болоно. Национальна экономикын энэ шухала һалбаридахи капитальна хүдэлмэридэ гүрэнэй зүгһөө табигдадаг мүнгые бүри тэгшэ жэгдээр, арьбанаар хубаах арга бии болобо. Буладай ба шахтануудай министерствын түлөөлэгшын эндэ мэдээсэһэнэй ёһоор, гансахан мүнөө жэлдэ нүүрһэнэй промышленностиин капитальна хүдэлмэридэ правительствын зүгһөө 1.670 миллион рупий табигдаха юм. Энэнь нүүрһэнэй шахтануудай уласай мэдэлдэ оруулагдахын урда тээхи һүүлэй табан жэлэй турша соо дурсагдаһан һалбарида урдын зээдэй табидаг мүнгэнһөө 50 дахин шахуу ехэ.

Индиин правительство эндэхи нүүрһэнэй нөөсын ехэ байһые хараада абажа (гансахан шэнжэлэгдэн элирүүлэгдэһэн нүүрһэнэй нөөсэ 80 миллиард үлүүтэй тонно болоно), орондонь тохёолдоһон элшэ хүсэнэй дутагдалай хойшолонгуудые усадхаха хэрэгтэ нүүрһэнэймнай промышленность ехэ үүргэ дүүргэхэ байха гээд найдана. «Коул Осорити оф Индиа» гэжэ гүрэнэй корпораци ниитэ национальна энэ шухала зорилго дүүргэхэ хэрэгтэ гол үүргэ дүүргэхэ болоно. Орон доторхи нүүрһэнэй бүхы үйлэдбэриин гурбанай хоёр хуби шахуунь тус корпорацида хамаадана. Энээниие хараада абажа, нүүрһэнэй промышленностиин министерство корпорациин предприятинуудые үргэдхэхэ ба һэльбэн шэнэдхэхын тула 1974—1976 онуудай турша соо 2.250 миллион рупий табиһан байна. Энэнь — табадахи табан жэлдэ (1974—1979 онуудта) нүүрһэнэй промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ министерствын зүгһөө һомолхо мүнгэнэй 20 шахуу процент болохо.

ПЕРУ. САСА компаниин нэгэ мотоортой, нэгэ пилодой жолоодогдог самолет Сан-Рамоһоо 1974 оной декабриин 7-до ниидэһэ. Искасасинда байдаг түрэлхидтөө ошожо ябаһан һургуулиин юһэн һурагшад энэ самолёдто һуужа ябаа. Самолёдой буухаһаа арба минута урид тэрэнэй мотоор хүдэлхэеэ болишобо. Пилодынь самолёдоо арай гэжэ буулгаа. гэбэшье хоёр хүүгэд наһа бараһан байгаа.

Шархатаһан, теэд зоригоо алдаагүй үхибүүд хүнэй байдаг газар бэдэржэ эхилбэ. Тэдэнэр юһэтэй Кати басагые носилка дээрэ үргөөд ябаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Герберт, Карлос Пандурс эсэгэтэйгээ уулзажа байха үедөө.

АП-ТАСС-ай фото.

ЛИССАБОН

Визэ үгэхэеэ арсаба

ТАСС

Португалиин Коммунис партиин ЦК-гай пропагандын ба агитациин таһагһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, ПКП-гэй түлөөлэгшэдэ визэ үгэхэеэ США-гай засагаархид арсаба. Энэ түлөөлэгшэ Португалиин эмигрантнуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулалсаха ёһотой байгаа ха. 1975 оной хабар үнгэргэгдэхэ учредительнэ суглаанай һунгалтада хабаадаха ёһотой эмигрантнуудта Португалиин партинуудай программанууд ба хараа бодолнуудые тайлбарилха зорилгоор иимэ кампани ябуулагдана.

КОПЕНГАГЕН

„Хүдэлмэригүй байха дурагүйбди“

ТАСС

Даниин зүүн урда зүгтэхи Оллеруп хотын һургуулинуудай нэгэн бүлэг һурагшад багшанартаа эльгээһэн бэшэг дотороо ингэжэ мэдүүлнэ: «Ерэхэ хабартаа болохо түгэсхэлэй шалгалтануудай үеэр «унаха» һанаатайбди. Улам олошорожо байгаа хүдэлмэригүйшүүлэй тооё нэмээнхаар — һургуулида үшөө нэгэ жэл үлөө һаа дээрэ», — гэжэ һургуулинхид бэшэнэ.

ЛОНДОН

Урда Африкын горнягуудай забастовко

ТАСС

Иоганнесбургһаа (ЮАР) 160 километрэй зайда байдаг дэлхэй дээрэхи эгээн томо Ваалерифсэй алтанай уурхайн 10.000 африкан горняк январиин 6-да забастовко соносхоод, бухэли һуниндөө буһалгаалжа үргэлжэлөө. Горнягуудые дарахын тула дуудагдаһан хархис полициин отрядууд нюдэ уһатуулдаг газ хэрэглэбэ. Африкан хэдэ хэдэн хүдэлмэришэд горитойгоор шархатаһан байна. Салин хүлһэ түлэдэг гурим хубилгаха тухай эрилтын хангагдатар шахта худар орохогүйбди гэжэ эндэхи бүхы горнягууд январиин 6-най үглөөгүүр мэдүүлбэ. Энэ уурхай англо-американ корпорацида мэдэлтэй юм.

КАИР

ЕГИПЕДЭЙ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ЗАСЕДАНИ

ТАСС

Эндэ Египедэй правительствын заседани боложо, ороной экономическа хүгжэлтын түсэб ба гүрэнэй 1975 оной бюджедые гүйсэдхэн бэелүүлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Тэрэшэлэн АРЕ-гэй 1976—1980 онуудай социально-экономическа хүгжэлтын түсэб зохёохо тухай асуудалые Министрнүүдэй кабинет зүбшөөд, һанамжануудаа хүргэхыень ороной провинцинуудай губернаторнуудта дурадхаба.

Гүрэнэй зөөри бүри ашагтай һайнаар хэрэглэхэ зорилготой хэмжээ ябуулгануудые һарын турша соо тодорхойлон хараалхыень АРЕ-гэй правительство финансын министрто даалгаа.

ВАШИНГТОН

6,5 миллион «хэрэггүй» хүн

ТАСС

Холбоото Штадуудтахи экономическа кризисэй һүжэрһэнһөө уламжалан, ажалгүйшүүл эндэ улам олошоржо байнхай. США-гай Ажалай министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, гансахан үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда эндэхи ажалгүйшүүлэй тоо үшөө 650 мянган хүнөөр нэмэжэ, 6,5 миллион болоо. Энэнь ямар ушартайб гэхэдэ, мүнөө США-гай бүхы хүдэлмэришэдэй 7,1 процентнь ажалгүй байна. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада Холбоото Штадуудтахи ажалгүйшүүлэй тоо 2 миллион хүнөөр нэмээ.

Ажалай министерствын мэдээсэлһээ харахада, үнгэрэгшэ жэлэй һүүлэй гансахан һарын турша соо эндэхи ажалгүйшүүлэй тоо һүүлэй 14 жэлэйхиһээ эгээн түргэнөөр нэмэжэ, бүхы ажалшадай дунда тараа. Гэхэ зуура. залуушуулай ба негрнүүдэй дунда ажалгүйшүүлэй тоо илангаяа ехээр олошорбо. Америкын хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, шэнэ жэлдэшье американецуудай байдал һайжарха янзагүй: промышленностиин хэрэгүүд эрид муудажа үргэлжэлһөөр, ажалгүйшүүлэй тоо улам нэмэжэ байна.

ХАНОЙ

Сайгон захиргаанай зэрлиг аашанууд

ТАСС

Вьетнам тушаа Парижай хэлсээнэй баталагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн хоёр жэлэй турша соо сайгон захиргаанай үйлэдэһэн зэрлиг аашанууд тухай документнүүд эндэ тунхаглагдаа. Тэдээн дотор ингэжэ тэмдэглэгдэнэ: дурсагдаһан үе соо сайгон сэрэгүүд сүлөөлэгдэһэн районуудта 60 мянга шахуу добтолго хэжэ, энгэй 26.500 зониие алаһан ба шархатуулһан, олон тоото гэр байра, больница, һургуули, церковь ба пагодонуудые һандаргаһан байна.

Сайгон арми химическэ зэбсэг ба хорото зүйлнүүдые хэрэглэһээр гэжэ коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ. Энэ арми таряашадай гэр байранuудые, бүхэли һуурин тосхонуудые үгы хэхын тула танк ба бульдозернуудые хэрэглэнэ. Хоёр жэлэй турша соо 300 тосхон үгы хэгдээ.

Сайгоной зонодо демократическа сүлөөгэй юрын гуримуудшье сахигданагүй, хэрзэгы шэрүүн хэһээлгэ мүрдэлгэ хэгдэжэ үргэлжэлһөөр. Тхиеугай засагаархид Парижай хэлсээе эбдэн, түрүү үзэл бодолтой интеллигенциин хэдэн арбаад мянган түлөөлэгшэдые, студентнэр ба һурагшадые түрмэ шоронгуудта хаанхай.

Уган нютагуудтаа таряашадай бусаха ябадалда сайгон захиргаан һаад тойбо татана. Хоёр жэлэй турша соо үшөө 650 мянган таряашан сэрэгэй гуримтай тусхай тосхонууд худар намнагдаа.

Тхиеугай захиргаан политическэ хэрэгээр хаагдаһан, Урда Вьетнамай Республикын 200 мянга гаран хүниие, сэрэгэй 15 мянган алба хаагшые хуули бусаар барижа байна. Парижай хэлсээнэй баталагдаһанай һүүлээр хаалтада байһан бүхы граждан зоной оройдоол 2 процентнь Урда Вьетнамай Республикада дамжуулагдаа. Гэхэ зуура энэ үе соо үшөө 60 мянган хүн баригдажа хаагдаһан байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй обкомдо. «Техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ». «Ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахаар бэлэмди» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. КПСС-эй Хурамхаанай райкомой пленум тухай. «Һайн жэшээ» — Р. Макальскагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хайша хэрэгээр хандаһанай ашаар» — Д. Алтаевай статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Инспектор» — И. Мальцевай статья. Нютаг нютагай һонин.

СЭЭХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.35 — «Рассказы о Кешке и его друзьях» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери), түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Андронниковой үгэ» — телевизионно уран һайханай фильм (үнгэтэ). 14.05 — 18.15 — Забһарлалга.

«Орбита». 18.15 — «Уран зохёолшодой ендэр» — Г. Марков үгэ хэлэхэ. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Удэ. 19.00 — Телевизионно һонин. 19.20 — «Байгалай шэмэг» — тележурнал (буряадаар). 19.50 — «Баллада» телеочерк.

«Орбита». 20.05 — «Һүхэр дуун» — хүгжэмтэ эстафетэ. 21.20 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 21.50 — «Пуччини» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи сери) түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 23.50—24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 20.10 — Техническэ мэдээсэлнүүд. 20.40 — «Экран» телевизионно суглуулбари.

Редактор **Ц. Ц. ЦЫБУДЕЕВ.**

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1975 оной январиин 8. ⊡ 4-дэхи хуудаһан ⊡ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03307. Заказ № 10444